Weimar NStA, Fragm. 304

Veröffentlichung nur mit Genehmigung
des Thür. Hauptstaatsarchiv Weimars
und Quellenangabe gestattet.

Fragm. 304

Weiman HS1A Fragm. 304

Veröffentlichung nur mit Genehmigung
des Thür. Hauptstaatsarchiv Weimars
und Quellenangabe gestattet.

Fapm · 304

ccclxxxv Uespasianus añ x· hierusolima a tito subuertit· ccccxcvii· Eradicat agit añ vii· hic
ccclxxxvi Traianus añ ii· hic facundus & pius fuit· sgatur· ligiosissimi principis ebuti
ccexciii Domitianus añ xv· iohannes in pathmos reli xpi efficiunt·: Collegit omnes
ccexciiii Nerua añ i· iohañ effectum reddit ordio mundi usq; in psentē gt
cccexciii Traianus añ xviii· iohañ apostolus req̃scit Inthiñ· prin añ x· q̃ eaem DCL
cccexciiii Atrianus añ xxi æquilat ps hab&ur· DCCLvii· Residuum· vi· tem
cccclvi· Antonius añ xxii· ualentinus & parcion & gnostici cognitum· FINIT LIB QUIN
cccclxxxvi Antonius añ xviii catastrigarū hereticorū·
cccclxxxvii Comodus añ xiii· theodotion tps hab&· Incipit Liber vi· de scis sc
cccclxxxviii Eliu ptinax añ i·: nihil hr hist̃riae· i De nouo & ueteri testamento·
cccclxxxix Seuerus añ xviii simmachus int ps hab&ur· ii De scriptorib; & uocabulis scor
cccccxc Antonius añ vii q̃nta ed̃tio i hierusolimis int· iii De bibliotheca· iiii De cartis ap
cccccxci· Macrinus añ i· hr breuiat̃ tute nihil gestor hr· v De canonibus euangeliorum·
cccccxcii Aurelius añ iii· sabellius orit· vi De canonibus conciliorum·
cccccxciii Alexander añ xv· origines insignis hab&ur·
cccccxciiii Maximus añ iii· iste ger manos uicit· sumpha
cccccxl Gordianus añ vii· hic de parthis medis ps triū
cccccxlvii Philippus añ vii· hic p̃mus xp̃ianus fuit imperat
cccccxlviii Decius añ i· antonius monachus dar unt·
ccccl Gallus añ ii· nouatus hereses condidit·
ccccclxv Ualerianus añ xv· cip̃anus martirio coronat·
ccccclxvi Claudius añ ii· iste gothos abilirico expulit·
ccccclxvii Aurelianus añ v· iste xpianos p̃sequitur·
ccccclxx Tacitus añ i· hr ut̃ breuiat̃ nil p̃notat·
ccccclxxxi Prob; añ vii· manicheorū hereses exortae·
ccccclxxxii Carrus añ ii· iste de ps triū phaut·
cccc[illegible] Diocletianus añ xxi· iste duumis lucis ad

Harsefeld 2, fol. 1v

Weimar HStA

canonico (a Magonza, ipotizza il Davril), poi monaco in Francia, a Fleury (Saint-Benoît-sur-Loire). Nel 1002 lasciò Fleury per un pellegrinaggio a Roma, dove rimase per due anni. Qui riscrisse la *Vita* di san Martino I papa (*BHL* 5596-5597)[3] e la *Passio* dei martiri romani Trifone e Respicio (*BHL* 8340, 8340a)[4] su richiesta del prete Leone di S. Respicio. Si recò poi a Montecassino, dove, su richiesta dell'abate Giovanni[5], cominciò a scrivere la *Vita* di san Fermano, che completò ad Amorbach (nella Bassa Franconia) all'incirca nel 1010. Ad Amorbach, dove continuò a chiamarsi "monaco di Fleury", scrisse anche il resoconto della *translatio* delle reliquie di san Benedetto nel monastero francese (*Illatio sancti Benedicti, BHL* 1122)[6], e le consuetudini floriacensi[7]. Il suo ultimo scritto, un commento alle *Epistolae* cattoliche[8], è databile tra il 1018 e il 1039; in quest'

toire et d'archéologie médiévales. Mémoires et exposés présentés à la Semaine d'études médiévales de Saint-Benoît-sur-Loire du 3 au 10 juillet 1969, dir. R. LOUIS, Auxerre, 1975, pp. 97-104; G. MICHIELS, *Thierry de Fleury,* in *Dictionnaire de spiritualité,* 15, Paris, 1990, col. 694-696; WORSTBROCK, *Theodericus von Fleury*; F. BRUNHÖLZL, *Histoire de la littérature latine du Moyen Âge,* II, Turnhout, 1996, pp. 163, 523, 528; W. BERSCHIN, *Biographie und Epochenstil im lateinischen Mittelalter,* IV.1 (= *Quellen und Untersuchungen zur lateinischen Philologie des Mittelalters,* 11), Stuttgart, 1999, p. 238.

[3] PONCELET, *La vie et les œuvres de Thierry de Fleury,* pp. 6-7 (con ed. del Prologo), 11-8; WORSTBROCK, *Theodericus von Fleury,* col. 750. Ed. L. SURIUS, *De probatis historiis sanctorum,* VI, Colonia, 1581, pp. 290-301 (senza Prologo); il Prologo si legge in A. MAI, *Spicilegium Romanum,* IV, Roma, 1840, pp. 293-295. Vedi P. CHIESA, *Le biografie greche e latine di papa Martino I,* in *Martino I papa (649-653) e il suo tempo.* Atti del XXVIII Convegno storico internazionale (Todi, 13-16 ott. 1991), Spoleto, 1992, pp. 229-241.

[4] PONCELET, *La vie et les œuvres de Thierry de Fleury,* p. 7; WORSTBROCK, *Theodericus von Fleury,* col. 750. Ed. *AASS,* Nov. t. 4, Bruxellis, 1925, pp. 370-373.

[5] Giovanni III, in carica dall'ottobre 997 al 18 marzo 1010.

[6] WORSTBROCK, *Theodericus von Fleury,* col. 750. Ed. (la prima parte) in Johannes a Bosco (J. Dubois), *Floriacensis vetus Bibliotheca,* I.1, Lugduni, 1605, pp. 219-229; MABILLON – D'ACHERY, *Acta Sanctorum Ordinis sancti Benedicti,* IV/2, Lutetiae Parisiorum, 1680, pp. 350-355. Vedi A. VIDIER, *L'historiographie à Saint-Benoît-sur-Loire et les Miracles de saint Benoît,* Paris, 1965, pp. 171-180; É. PELLEGRIN, *Un prologue et un argument inédits à l'«Historia Translationis sancti Benedicti»,* in *AB,* 100 (1982), pp. 365-372 (poi in EAD., *Bibliothèques retrouvées,* Paris, 1988, pp. 517-524).

[7] WORSTBROCK, *Theodericus von Fleury,* col. 751. Ed. *Libelli duo de consuetudinibus et statutis monasterii Floriacensis,* cur. A. DAVRIL (= *Corpus consuetudinum monasticarum,* VII/3), Siegburg, 1984, pp. 3-60. Traduzione dello stesso Davril in *La vie des moines en l'an mil,* Fleury, 1985; poi in *L'abbaye de Fleury en l'an mil.* II: *Le coutumier de Fleury. Consuetudines Floriacenses antiquiores par Thierry d'Amorbach,* Paris, 2004. Commento in A. DAVRIL, *Un coutumier de Fleury du début du 11e siècle,* in *Revue Bénédictine,* 76 (1966), pp. 351-354; L. DONNAT, *Recherches sur l'influence de Fleury au Xe siècle,* in *Études ligériennes d'histoire...* (cf. *supra,* n. 2), pp. 165-174.

[8] *Expositio in Epistolas catholicas,* parzialmente edita dal DÜMMLER, *Über Leben und Schriften...* (cf. *supra,* n. 2), pp. 28-38. Vedi WORSTBROCK, *Theodericus von Fleury,* col. 751-752.

opera egli si dichiara ormai vecchio e malato. Altre sue opere risultano perdute[9].

La prima redazione della *Vita* di san Fermano (*BHL* 3000) è invece opera di un anonimo autore locale (*Quidam grammaticus illius provincię nominatissimus,* lo chiama Teodorico) ed è stata usata come modello da Teodorico. L'anonimo dichiara più di una volta di aver parlato di persona con il santo, di essere stato una sorta di suo consigliere spirituale[10]: la sua versione della *Vita* dunque è stata scritta a breve distanza dalla morte del santo (anno 992) e prima della riscrittura di Teodorico (entro il 1010).

Nel Medioevo la *Vita* di san Fermano ha avuto una circolazione limitata, come suggeriscono la sua esigua tradizione manoscritta e il suo *fortleben.* Non è chiaro se l'abbia conosciuta o meno Pier Damiani (1007-1072), che in una sua lettera del 1052/1061 difende la santità di Fermano nonostante quello fosse stato ordinato sacerdote in giovane età in modo simoniaco[11]: nella *Vita* appunto si legge che Fermano è ordinato sacerdote da giovane, ma non si dice che questo sia avvenuto in modo simoniaco. Una interessante consonanza tra la prima *Vita* di san Fermano (*BHL* 3000) e la coeva agiografia italica è con la *Vita* di sant'Arduino di Rimini († 1009; *BHL* 663, opera del sec. XI)[12]; questa può essere spiegata in due modi: o la prima *Vita* di san Fermano è stata fonte della *Vita* di Arduino, o entrambe attingono da una fonte comune che al momento non è stata rin-

[9] PONCELET, *La vie et les œuvres de Thierry de Fleury,* pp. 26-27. Opere perdute: *Sermo* sui Quaranta martiri di Sebaste; *Passio* in prosa e in versi di sant'Antimo (cf. B. PABST, *Prosimetrum. Tradition und Wandel einer Literaturform zwischen Spätantike und Spätmittelalter,* Köln – Weimar – Wien, 1994, p. 660); *Translatio* della testa di san Damiano a Roma. Opere dubbie o spurie: *Liber de locis Terrae Sanctae*; una raccolta di poesie; una raccolta di lettere.

[10] *Vita,* 15 (cf. *infra* l'edizione): *Cum ipse bene noverim manifestis inditiis eius venerabilem conversationem, utpote propriis videndo sepe luminibus, ore ad os loquendo*; 57-59: *Cum nossem (...) audivit a me incongruum mihi videri (...) Dabamque ei hac de causa sane testimonium...*; 76: *Sicut mihi retulerunt hi qui se vidisse illud testabantur.*

[11] *Epistola* XL; *Die Briefe des Petrus Damiani,* cur. K. REINDEL (= *Monumenta Germaniae Historica. Epistolae*; *Die Briefe der deutschen Kaiserzeit,* 4), München, 1983, I, p. 477-478: *Quid est enim, quod nonnullos venerabiles viros, quos constat proculdubio a symoniacis ad sacerdotium fuisse provectos, et usque ad obitum novimus offerendis indesinenter sacrificiis institisse et nunc perspicue videamus insignibus miraculorum virtutibus corruscare ? Nostra quippe etate beati viri, videlicet Romualdus Camerinensis, Amicus Rambonensis, Guido Pomposianus, Firmanus Firmensis et complures alii sancte conversationis studio floruerunt. Super quorum videlicet veneranda cadavera ex sacerdotalis auctoritate concilii sacra altaria sunt erecta, ubi nimirum, dum divina misteria miraculis exigentibus offeruntur, evidens clarescit indicium ex eorum manibus sacrificium divino conspectui quam suaviter sit acceptum, atque per eos divina dispensatio luce clarius innotescit, quia neminem caligo aliene perversitatis obnubilat, quem fulgor proprie religionis et honestatis illustrat, nec reatus obruit promoventium, ubi stat puritas et innocentia promotorum.*

[12] Par. 83-84 = *Vita beati Arduini,* ed. *AASS,* Aug. t. 3, p. 220.

tr adr alcemon crotoniensis appellant q.
si sit ulla uera ratio
hisopice; q. his apfrigas in hac re pollut:-
Sunt at fabule ah isopice al ibistice:- Hisopi
ce ca animalia bruta inter se sermocinasse
fingunt ut q animā no habent ut urbes
arbores montes pcre flumina:- Libistice
bestias et alibia
t affricā at clum hominū e bestiis ā bestiarū e ho
minib; fingit uocis ee comercium:- Fabu
las poce quas dā dilectandi causa finxer
quas dā ad rem tam rerū nullar admorer
hominū intpretatis dilectandi causa fictas
ut easq uulgo dicunt uel quales plau
tus et terentius conposuer ad natam rez
fabulas fingunt ut ulcanus claudus q. pna
tura rectus e ignis ut illa triformis bestia
p̄ma leo s̄ḡ rema draco media ipsa ime
ra .r. e capra ac ater hominū pe am uolen
ter distingere quar ū ferox & horrens p̄ma
adolescentia ut leo de medio ut e tempus
lucidissimū ut capra eoq p cautissime
uidear te fit senectus cassib; subiacens
inflexis ut draco sic et epo centauri fabu
las e ficta .r. e homine equo mixtū ad ex
primenda humane ut e uelocitate q.
equū constat e uelocissimū admorer
ut ap oratiā mur loquit muria mus tel

tor ib; historiarū sui
v. de generib; historie. lxxxvii.
Cta autem grece historia apo to historin
.r. est a audere uel cognoscere ap ua
.tt nemo scribebat historiā nisi ir q. ipsu
isset & ea q. scribenda ee ent audiret:- Melius
tt oculis q. fiunt diphendimur q. q. auditione
colligimur qtt uident s̄ mendacio p̄ferunt:-
H disciplina ad grāmatica p̄tinet q. q. d
dignum memoria e litt mandatur:-
Historie at ideo monimenta dic eoq me
moriā tribuant rerū gestarū:- Series at
t adole dic t ocūn. dicta p̄ elationē a ser is flos inuice compre
hensorū:- Historiā ap nos p̄mus morser
demtio mundi conscripsit ap gentiles p̄ri
mus clarer frigius de grecis & troianis historiā
troianus.
t scrip. ed idit q. insolis palmarū a beo conscriptā ee fer:-
t dar & scripta.
P dare tem at in grecia erodotus historiā gra
t fricl gius
phus p̄mus habet use p̄ quem fericides clarus
t m
his tempor ib; quib; hestras leger scripsit:-
Historie gentiū impediunt legentib; in his qui
lua dixer:- Multa enī sapienter p̄terita hom
t ad dider t inc
nū gesta ad institutionē p̄sentiū historiis indi
derunt. sic dem & phistoria summa r. ro te
porū an norūq; supputatio conp̄hendit. & p
consolū regūq; successū multa necessaria p̄seru
suppari

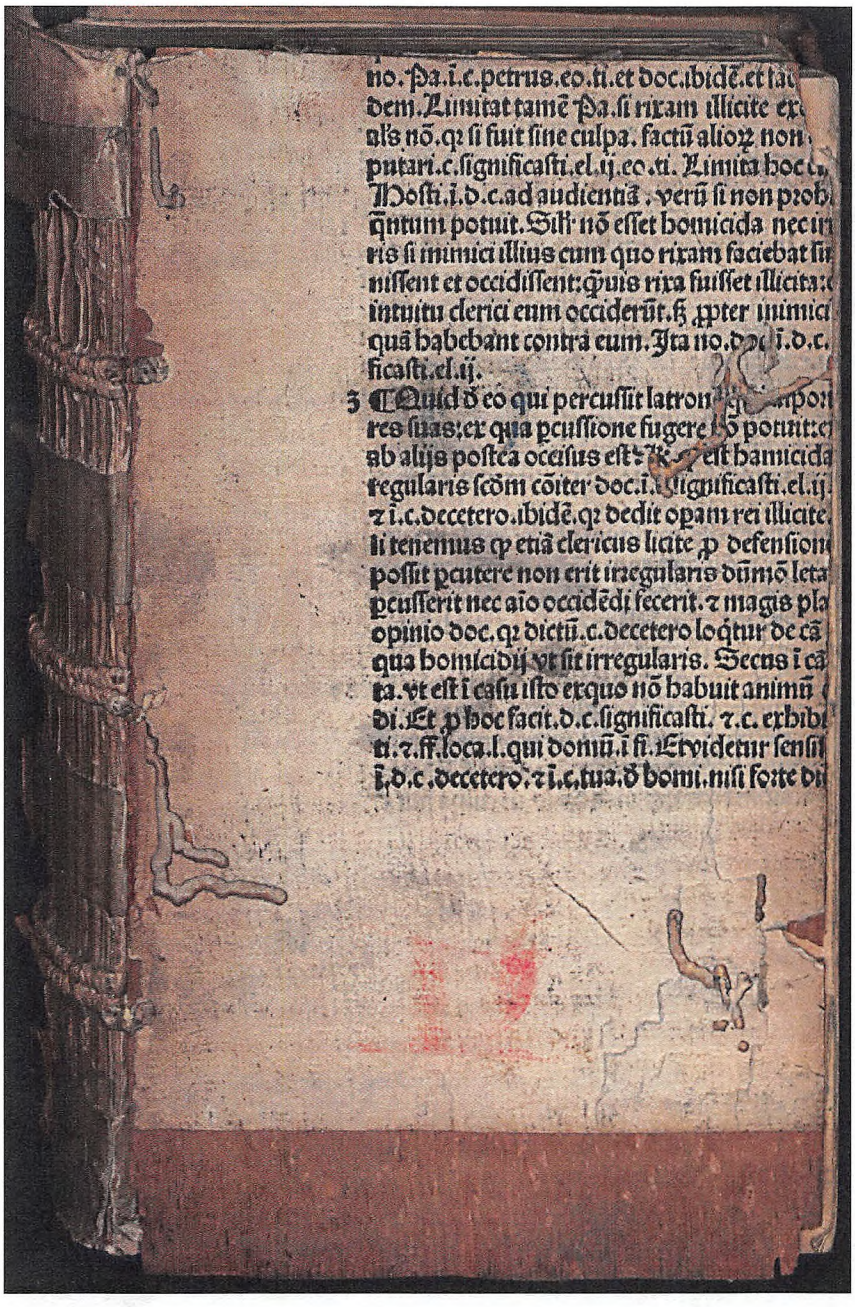
Page 1/1

Hardwig 6. f. 1v

Weimar HSTA

Mul[t]ae tempestates atq[ue] quotido aer[is]
sed desiderium concursu[m] uix nonpotuit
impedire; Mul[t]as temptationes sed
labore [illegible] dissoluerunt, Non
cessat impugnari eccles[ia] nec cessat insidias sua sed in
nomine p[rae]sumptionis [illegible] semp uincet; Et quamuis alit
insidiantur; tamen spiritu delectatur; & fluctus quidem
inludunt sed fundamentum quod supp[er]am est
nonquassant; Per diem doctrina innocte uigilie;
Labor uester nonquaerit requiem sed coronam; Nox
contradiem cessauit; ibi congregatio & hic collectio;
Nox p[er] plateas ecclesiam operatur aest; Desiderium urm
igne uehementius est; Nonindigent exhortatione
nequaerunt monitorem; sponte properastis uoluntarie
concurrunt; Quis nonstupeat quis nonmiretur nonsolu
quia rant pseuerarunt sed eq[ua]nonerant adiunxerunt;
Tali quippe temptantur lucraesse consuerunt; sicut
enim pluuia in terra descendens eleuat semina sic & imbu
lata animarum intrans erigit desiderium; Sermo enim di
est immobilis quia post ipsa nonpraeualebunt

Weimar HStA Depos. Hardenberg Ms. 5r → Bischoff kat. 1, S. 268 Nr. 1267

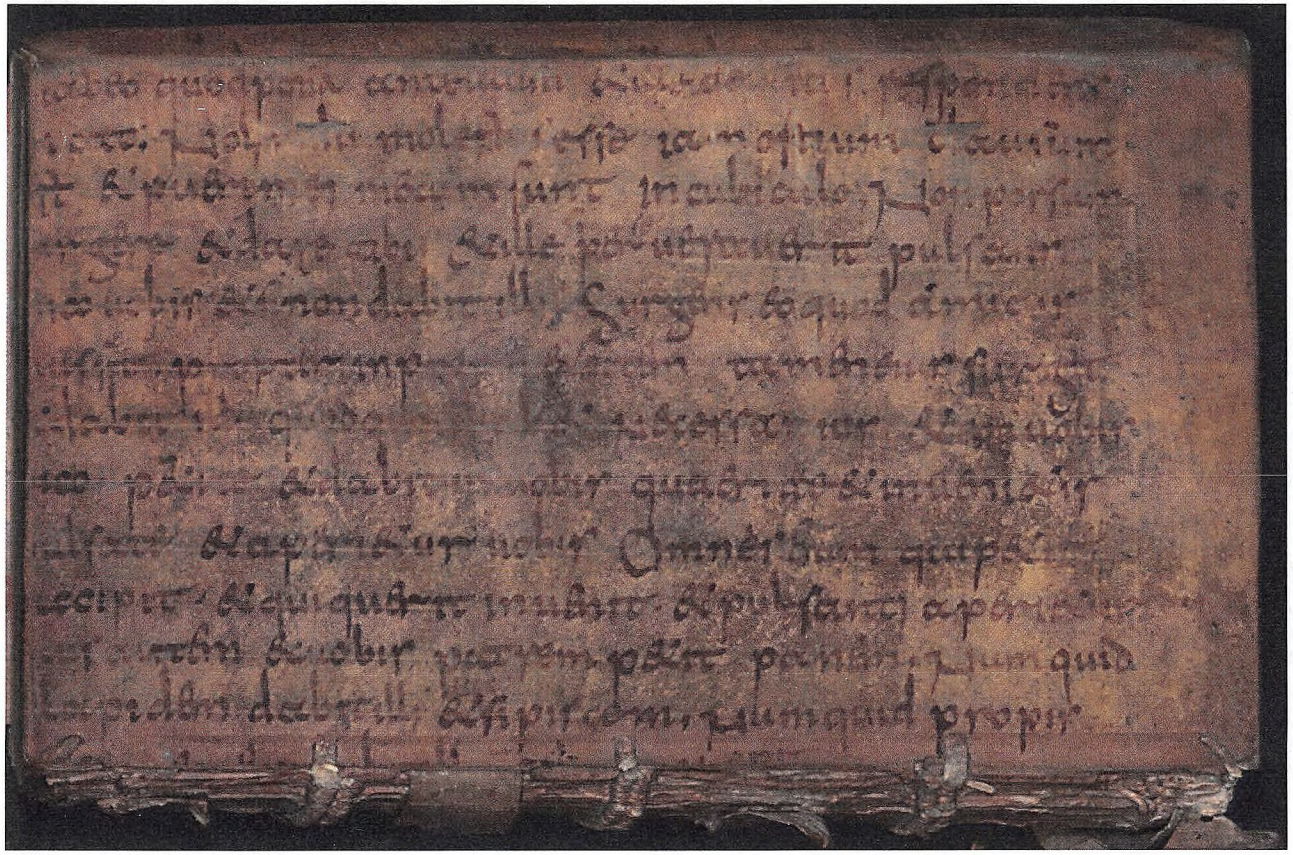
no. ꝑa. ī. c. petrus. eo. ti. et doc. ibidē. et la
dem. Limitat tamē ꝑa. si rixam illicite ex
alis nō. qz si fuit sine culpa. factū alioꝝ non
putari. c. significasti. el. ij. eo. ti. Limita hoc c.
Mosti. i. d. c. ad audientiā. verū si non prob
ꝙntum potuit. Silr nō esset homicida nec ir
ris si inimici illius cum quo rixam faciebat si
nissent et occidissent: ꝙuis rixa fuisset illicita: e
intuitu clerici eum occiderūt. ꝛ ꝓpter inimici
quā habebant contra eum. Ita no. doc. i. d. c.
ficasti. el. ij.

3 ¶Quid dē eo qui percussit latron[illegible]ipon
res suas: ex qua ꝓcussione fugere nō potuit: e
ab alijs postea occisus est: ꝛ est homicida
regularis scōm cōiter doc. ī. significasti. el. ij.
ꝛ ī. c. decetero. ibidē. qz dedit opam rei illicite.
li tenemus qz etiā clericus licite ꝓ defensiom
possit ꝓcurere non erit irregularis dūmō leta
ꝓcusserit nec aio occidēdi fecerit. ꝛ magis pla
opinio doc. qz dictū. c. decetero loqtur de cā
qua homicidij vt sit irregularis. Secus i cā
ta. vt est i casu isto ex quo nō habuit animū
di. Et ꝓ hoc facit. d. c. significasti. ꝛ. c. exhibi
ti. ꝛ. ff. loca. l. qui domū. ī fi. Et videtur sensi
ī. d. c. decetero. ꝛ ī. c. tua. ō homi. nisi forte di

cf. Kassel, Landeskirchl. Arch. Nr. 59

...ter iusean, Quimpugnat seipsum dissolut fatigat.
...Iram autem forcorem ostendit; Quiaduersatur
...autemsuam destruit. Nobis uero ppatientiam
...onas operatur; Iob & ante temptationes praecipuus
...it sedpostea melior apparuit; Nec tantum bonus
erat cum ihesum haber & corpus sed multomelior
ostensus est cum ex corpore eius uermes & sanies defluebat;
Cumquam formides temptationem si animā preparatam
habes; Nonnocebit tribulatio quiatoleratiam operabitur;
Sicut enim aurum incamino non ledtur; sic Nec stabilem
animam tribulatio nocebit; Quidoperatur caminus
Aurum mundat; Quidoperatur tribulatio toleran
tiam ampliorem q. patientiam; Abscidit enim desidiā
& coadunat animam & sobriorem reddit; Ubisunt nunc
qui tribulant nus quā comparent; plateas circūeo
& neminem illorum uidi; foliaerant & uento flante
dispersasunt; paleae erant & adspirante aura
raptaesunt & purum remansit triticum; plū bum erat
& liquefactum est & aurum remansit purissimum;
Quis eos pepulit. quis proturbauit Nullus hominum
sed propria conscientia proeliante; post peccatum
quippe sensserunt quid fecerunt; Nam & cain quando
cogitabat interficere fratrem suum ardebat animo.

Weimar HStA. Depos. Hardenberg Nr. Nr. 5

sicut ludiuit [illegible] inciuitate dni uestri
inciuitate di[illegible] Ego mariā coniugem
tuam · semp[illegible] mullo sisselliatur,
quia quod n[illegible]ro · nonuocabitur
filius iude[illegible]urdi; habe ergo
ioseph cum mariā coniuge tuā comunem
uirginitatē membroru · quia de uirgine
membris uestis nascitur angeloru; sit maria
sponsa xpi · cū ne sua uirginitate seruata;
Si sauē & tu pater xpi · cura castitatis &
honorificentia uirginitatis; Ut de uir
ginib; membris gener & is saeculis xpiānis
sponsu uirginitatis & maritu castitatis ·
in quo nulla sit zelotipia; magnu meritu
uirginitatis fris · uirginitas mariē angelo
salutationi ē impregnata; & pregnans
mari · uirginitas · de utero in utero est
salutata; & generans uirginitas mariē ·
ab angelo est hodie coilaudata;
& lactans uirginitas mariē · per stella
decelo ē indicata · & magoru muneribs;
est honorata; Gaude ita q ioseph · nam tu
con gaude uirginitatē mariē · quisolus
meruit uirginale affectu possidere
coniugi; quia per meritu uirginitatis,

Weimar HStA
Hardenberg Nr. 8, Bl. 11

mond; quidcumq; nec amodes cor tuum ne forte ad uas fer-
uum malum maledicentem tibi sit emmtua conscientia quatu
crebro maledixisti alius & prosper Tam diuem quis peccata
sua qua nosse & deflere debe ignorat qua dum curiose aliena
considerat quod si mor tuos ad se ipsum reuersus aspicat non
requirat quod in alius specialit reprehendat sed in se ipso quod
lugeat. pinde fratres mr ora nonfacile debemus accusare
sed gemere ut inuicem onera nra portemus lege xpi possimus
implere Ait gregorius in expositione euangelii ait dns Iuga boum
emi quinq; & eo probat illa rhgare habeme excusatum quid
in quinque iugis boum nisi quinque corporis sensus accipimus
quibus et quoque iuga uocati sunt quia in utroq; sexu geminan
tur. qui unde luce & corporales sensus quia mens comprehende
re nescimt sed sola exteriora cognoscunt & deserit mes intima
ea que extra sunt tangunt. Recte pecos curiosos designantur
que dum aliena querit utram discutere semp sua intra mes-
situd & exteriora cognare. Graue namque curiosa ui est
uitium. que dum cuius libet mentem ad inuestigandum ima
proximi exterius ducit semper sua intima abscondit ut alie-
scient senescit & curiosi animus quanto per cat in ter alien

Weimar HStA
Hardenberg Nr. 11, fol 2v

Weimar HS1A. Dep. Hardenberg Fragm. 12ʳ

respondit. ille homo
qui dicitur ihs. lutū
fecit. & unxit oculos
meos. & dixit mihi.
uade ad natatoriam
siloe. & laua. & abii.
& laui. & uidi. Dixe
runt ei. ubi est ille.
ait. nescio. Adduc
cunt eum ad phariseos qui cecus fuerat.
erat aūt sabbatum
quando lutū fecit
ihs & aperuit oculos
eius. Iterum ergo in
terrogabant eum pha
risei quomodo uidis
set. ille aūt dixit eis.
lutum posuit mihi sup

ex phariseis quidam.
non est hic homo adō.
qui sabbatum non cu
stodit. Alii dicebant.
quomodo potest ho
mo peccator hec sig
na facere. & scisma
erat in eis. Dicunt
ergo cecō iterū. tu
quid dicis de eo qui
aperuit oculos tuos.
ille aūt dixit. quia
propheta est. Non
crediderunt ergo iu
dei de illo quia cecus
fuisset & uidisset.
donec uocauerunt
parentes eius qui ui
derat. & interroga

Veröffentlichung nur mit Genehmigung
des Thür. Hauptstaatsarchiv Weimars
und Quellenangabe gestattet.

Nr. 12

Für Heinz Dormeier

cf. Bünck BR 9219 + L. Heimar
Hannover Kestner-Mus. 3962

quem uos dicitis quia
cecus natus est. quo
modo ergo nunc uid
det. responderunt
eius parentes eius. &
dixerunt. Scimus
quia hic est filius
nr. & quia cecus na
tus est. quomodo aut
nunc uideat nesci
mus. aut quis eius
aperuit oculos. nos
nescimus. ipsum in
terrogate. aetatē
habet. ipse de se lo
quatur. ⁊ Hec dixe
runt parentes eius.
quia timebant iude
os. Iam enim conspi
tur xpm. extra sy
nagogam fieret. ⁊
propterea parentes
eius dixerunt quia
aetatem habet. ip
sum interrogate. ⁊
Vocauerunt ergo
rursum hominem
qui fuerat cecus. &
dixerunt ei. da glo
dō. nos scimus quia
hic homo peccator
est. ⁊ Dixit ergo ille.
si peccator est. nescio
unum scio. quia cę
cus cum essem. modo
uideo. Dixerunt
ergo illi. quid fecit
tibi. quomodo ape

Weimar HStA, Dep. Handwerg Fragm. 12v

Veröffentlichung nur mit Genehmigung
des Thür. Hauptstaatsarchiv Weimars
und Quellenangabe gestattet.

Nr. 12

Weimar HStA, Dep. Hardenbg. Fragm. 17

xaoiens laqueo se suspendit. Princ ps aut sacerdotu. acceptis argenteis
[illegible] Non licet mittere eos in corbonan quia pcu sanguinis
e. Consilio aut inito. emerunt exillis agru figuli, in sepultura pegri
norū. Dpr hoc uocatus ē ager ille achel demac. hoc ē ager san
guinis usq, in hodiernū die. Tunc impleta ē qđ dictū ē p hieremiā p
phetā dicentē. Et acceperunt triginta argenteos. pciū adpciatī quē
adpciauerunt á filiis isrl. & dederunt eos in agrū figuli. sic cōstituit mihi
dns. Ihc aut stetit ante psidē. & interrogauit eū pses dicens. Tu es rex iudeoz
ē illi ihc. Tu dicis. Et cū accusaret aprincipib, sacerdotū & seniorib, nihil
respondit. Tunc dic illi pilatus. Non audis quanta aduersum te dicunt
testimonia. Et nō respondit ei adullū uerbū. ita. ut miraret pses uehemēt.
In die aut sollempni cōsueuerat pses dimittere plo unū uinctū. quē uoluis
sent. Habebant aut tunc unū uinctū insignē. qui dicebat barrabas. Con
gregatis ergo illis. dixit pilatus. Quē uultis dimittā uob barraban. an ihm

Veröffentlichung nur mit Genehm
des Thür. Hauptstaatsarchiv We
und Quellenangabe gestattet.

Nr. 12

Weimar
HAB
Fol. max
86

exeruciatu penę. adaugmta prumpunt culpę.
Sed utinam tales cum admeliuſ ꝓmutarę
deſpiciunt. ita puerſa agerent. ut nñ ea ꝙa
aliiſ ꝓpinarent. Utinã illiſ morſ ſua ſola
ſufficera. & nñ uirulentiſ ꝓſquaſionib⁹ aliena
ꝙam uita necarent. Inuident enī aliоſ eſſe
qđ non ſunt. dolent aliоſ adipiſci qđ ꝓdunt.
Nam ſi qua forte inaliorū actibuſ exoriri
bona conſpiciunt. mox ea manu peſtiferę
exꝓbationiſ euellunt. Unde & ſequit. & man-
debant herbaſ. & arboꝝ corticeſ. Quid enī
ꝓherbaſ. niſi tenera ac terrę ꝓxima bene
inchoantiū uita. & quid ꝓ arboꝝ cortices.
niſi exteriora opa eoꝝ qui iam ſublimia ap-
petunt deſignantur. Praui nãq; cū recta
incipienteſ aſpiciunt. aut inridendo. aut
etiã conſulendo contra dicunt. Cū ũ iã qſdã
penſant ad ſũma ꝓficere. quia eoꝝ ꝓpoſitus
fundi⁹ diſſipare nequeunt. aquibuſdã illoſ
ſuiſ opib⁹ diuertunt. Herbaſ itaq; eſt & ar-
boꝝ corticeſ mandere eſt. ut ſtudia bene
inchoantiū ut opationeſ quorũdã iam more
arboꝝ adſupiora tendentiū. peſtiferiſ ꝓſuaſi
onib⁹ quaſi quibđã malitię ſue denti⁹ diſſi-
pare. Herbaſ manduntꝛ epi. cū infirmoꝝ
initia inridendo conſumunt. Arboꝝ quoq;
corticeſ mandunt. cū manu puerſi conſilii a
uita recte creſcentium tegmen bonoꝝ opm
ſubtrahunt. Hoſ autē inquibđã actib⁹ uelut
arboreſ exſpoliant. illoſ ũ uelut herbaſ qã
deſpicienteſ trahunt. quaſi quę calcant come-
dunt. Quoꝝdã iam fortitudinē multa ſur-
gentē exparte demoliunt. quorũ ũ tene

contępnunt. Hi uidelicꝫ herbaſ edunt.
quia magna negligunt. & uilib⁹ ſatiantē.
Plerumq; tamñ ꝙam quędã quaſi robuſti
ora opa exercent. ſed intentionē rectã in
eiſdem opib⁹ nñ tenent. Quib⁹ ꝓfecto ar-
boꝝ corticeſ mandere eſt. exterioreſ electoꝝ
actuſ adſumere. & intentionē bonã in bonis
actib⁹ nñ habere. Dñi enim ꝓ humana laude
recta opa exquirunt. ſed mutari cor recte
opantiū negligunt. & ſolis arboꝝ corticib⁹
replentē. Toto nãq; deſiderio. ꝑſentiſ uitae
glam ut habundantiam quęrunt. Unde
recte ſubiungitur. Et radix iuniperoꝝ.
erat cybuſ eoꝝ. Intuſ enī quãuis ꝓ fidem po-
ſitu dum plerũq; auaritię cogitationib⁹
ſeruiunt. quaſi illud comedunt. unde ĩ
extremo uitę ſupplitioꝝ aſpa ꝓferuntur.
Qui dñi nñ frugē diuini eloquii concupiſ-
cunt. ſed ad rerũ temporaliũ ambitũ ſer-
uiunt. nequaquã pane tritici. ſed radice
iuniperi ſatiantē. Ipſa qppe eoſ ab imiſ atq;
infimiſ oborta occupant. quę illoſ more
iuniperi poſt modũ exduritia retributio-
nis. uelut exaſperitate foliоꝝ pungant. Con-
tęmenteſ nãq; dñm. hic minime ſentiunt.
qntũ ſit mali quod agunt. Adhuc enim
iuniperi radicē comedunt. ſed huiꝰ radicis
quãſint rami aſperi nñ adtendunt. quia
nimirũ praua actio in quaſi ex radice de-
lectat inculpa. ſed poſt modũ aſſi ex ramis
pungit inpęna. Ubi & bene ſubiungitur.
Qui de conuallib⁹ iſta rapientes. cū ſingula
repperiſſent. ad ea cū clamore currebant.

·y·

lucrū quasi fructū conualles inuenerint.
adhoc cū clamore currunt. quia disrupta
ad illud supducte scīratis tranquillitate psi
liunt. Possunt quoq; p herbas atq; arborū
cortices. nō solum ut pdictum est bonoꝝ opa
sed in hac uita consolationes ac psperitates
intelligi. Sepe enī omps ds electos suos
cū donis interioꝝ ditat exterioꝝ eīam
honoꝝ sublimat. Cumq; eos pferendo cē
teris honorabiles reddit actus imitabiles
ostendit. Et nī nr inquū prauū ecce qui de
uita despiciunt. sed felicitate illoꝝ mundo
ad sequi concupiscunt. Quia igit̄ blandimē
ta hui transitoīe consolationis querunt herē
bas comedunt. Quia dū incogitationib suis
exteriore eoꝝ glam meditant. in boꝝ cordi
ces manducat. & qui intus omnē sibi auā
ritie tota intentione deseruiunt. radice
iniquitatis replentur. Que cuncta de cor
uulliꝝ rapiunt. quia ex amore huius uitē
& corruptibilis uite immundis cogitatiꝝ
mādescant. & cū lingua ad ea
cū diabolis cibū. quia uidelicet scoꝝ
parte quā merito acquirere nequierūt to
tis uiribus appetunt. Quid ergo nobis
tranquille uiuendi. hec desiderio
sequi. etiam huius uite concordie pace mo
liuntur. Qui p eo quod longe a patre im
pedimenta uitiorū fugiunt. recti
subiungit. Inundet habitabit torrentes
& inquietus terre. Aqua fluit. sup glaream. Iu
na q̄ pars recte torrentes. sec. ppheta
tes accipimus. Qui dū presentis uite di

Weimar. HAB
Fol. max. 86

uinq; se ab humanis oculis abscondunt
Prauū ergo ut sunt. ab hominib uideri re
fugiunt. Duq; aliud quasi simulant. sese
inconscientie sue latibulis. quasi interrę ca
uernis occultant. Qui cuncta hec nī agerent
nisi de eterna & solida uita desperarent. nī
in hoc incerto temporalitatis animū figeret.
Vnde bene subditur. ut sup glaream. Glarea
quippe est uita psens. que indesinenter ad ter
minū sui ipso defectu mutabilitatis. quasi
impulsu fluminis ducit. Sup glaream itaq; ha
bitare est. fluxui uite psentis inherere. & ibi
ibi intentionē ponere. ubi gressum nequeat
fixe stando solidare. Est aliud inglarea
qđ nequaq; debeat tacendo pterire. Qa
cū pes in eius superficie ponit. ipsa ei. subti
bilitate labitur. atq; ad ima deuoratur.
Cui uidelicet rei nimirum discrepat uita pu
uoꝝ. quia cū p amore mundi aliqua sibi
licita atq; honesta agere quasi planū in sup
ficie pedem ponunt. Sed repente pes ad ima
labit. quia eoꝝ actio dum ibura semp appe
tere usq; ad inicita & inlicita descendit. Cui
ca uita huius temporis contraria tole
ad uita carnalia sibi adiecisse sibi
seueris sustinere penitentia recurrat & qui
merito hec patiatur agnoscat. dicens. In
seruis habitabit torrentes. & incauerni
te sup glaream. Quia cū pauci
desistere sunt. ad torrentes
mocentes se cogitationib tegunt
terre quasi fluentis seu mobilitate
te sup glarea

Dr. Betty C. Bushey

Hessische Landesbibliothek
Postfach 665
36006 Fulda
Tel: 0661/974921
Fax: 0661/974925
6. 10. 1995

B. Bushey, HLB, Postfach 665, D-36006 Fulda

Herrn
Prof. Dr. Hartmut Hoffmann
Willigstieg 6

37085 Göttingen

Sehr geehrter Herr Professor Hoffmann,

hätten Sie wieder eine Stunde Zeit für mich? Ich schicke Ihnen in der Anlage Kopien von Fol. max. 8b der Herzogin Anna Amalia Bibliothek. Es handelt sich um ein Pergamentblatt (48 x 31; Schriftraum 37,5 x 23) aus der Sammlung von Wilhelm Fröhner, der Kustos am Louvre war. Wir vermuten, daß es am Anfang des 11. Jhs geschrieben wurde, würden aber gern hören, wie Sie es datieren und ob Sie es räumlich einordnen können. Den Text habe ich noch nicht bestimmen können, ich werde Aufnahmen nach Frankfurt schicken und hoffen, daß er im Migne vorhanden ist. Oder erkennen Sie ihn auf Anhieb? Das wäre noch schöner! Ganz herzlichen Dank im voraus für Ihre Hilfe!

Mit freundlichen Grüßen

Ihre

Betty Bushey

Joh 30,4

ca. 1100, nördl. d. Mains od. Westen (Belgien?)

ue relinquerat. q dicebat. Propt quē omia
detrimentū feci. & arbitror ut stercora.
Sed quia prauor mentes ea in hac uita ad-
ipisci appetunt. qui despicientes iusti de-
relinquunt. in deserta torrentū habitare
referunt. Illa enī que scis mduma sunt.
ipsi ꝓcupere ꝓ magno concupiscunt. Cauer-
ne autē terre sunt cogitationes praue.

gius cognit[illegible]aratur. Hoc ipsum nāq;
malū qđ [illegible]ti se obicem ante ocu
lū rationis [illegible]tulerit. Unde fit. ut anima
prius voluntarijs tenebris obsessa. post mo
bonū ia ueū qđ uidere erat agnoscat. Quanto
enī magis malis adhere. tanto min⁹ intel
ligit bona que ꝑdit. Lux q̄ppe ueritatis ꝗa
subtiliter reꝑbor culpas examinat. quo habita

Wenman H.W.
Fol. max. 8b

Weimar, Fol. 32 77v

Admissā. Lect. c.b.p.a. Adcolosenses.

RS. I. CONRE SVRREXISTIS.

[illegible]. cvm xpo. qvę. sȳr svm. sȳre.

quęrite. ubi xpc est adc dextrā di sedens. quę sur
sum sunt saptte. nn quę sup terram. Mortui enī estis.
et uita uīa abscondita est cū xpo in dō. Cū enī xpc ap
parūerit uita uīa. tunc et uos apparebitis cū ipso in gla.

In illo tempore

ESPERE Sedm aut Matheum.

SABBATI.

qvę. lvcescit. in prima. sab
bati. uenit maria magdalena et altera maria ui
dere sepulchrū. Et ecce terre motus factus est magnus.
Angelus enī dni descendit de cęlo. et accedens reuoluit lapi
de. et sedebat sup eū. Erat autē aspectus ei sicut fulgur. et ue
stimentū ei sicut nix. Pre timore autē eius exterriti sunt cu
stodes. et facti sunt uelut mortui. Respondens autē angls. di
xit mulieribꝫ. Nolite timere uos. Scio enī. qd ihm q crucifi
xus ē quertis. Non est hic. Surrexit enī. sicut dixit. Venite
et uidete locū. ubi positus erat dns. Et cito euntes dicite discī
pulis ei. qm surrexit. et ecce precedet uos in galileam ibi

Weimar, HAAB, Fol. 32, 78r

78

lxxviii

Vt enim uidebitis · ecce dixi uobis. L.E.B.P.A. Ad corinth.

FRATRES ·
EXPVRGA
TE · VETVS ·
FERMENTVM · VT
sitis noua conspersio · sicut es
tis azimi · Etenim pascha nrm
immolatus est xpc · Itaq; epulemur non in fermento ueteri ·
neq; in fermento malicie & nequitie · sed in azimis sincerita
tis & ueritatis · Scdm Marcū.

IN ILLO · T ·
EMPORE · MARIA · MA
gdalene · et maria ia
cobi & salome emerunt
aromata · ut uenientes un
gerent ihm · Et ualde
mane una sabbatorū ueniunt ad monumentū · orto iam
sole · Et dicebant ad inuicē · Quis reuoluet nobis lapidē ab
ostio monumenti · Et respicientes uiderunt reuolutū lapi

Weimar, HAAB, Fol. 32, 15 9v

agros ppt̄ me & ppt̄ euglm. qui n̄ accipiat cēties tantū
nunc uttempore hoc domos & frs. & sorores. & matres
& filios. & agros cū psecutionib. & uscio futuro uitam
ēternam. Imm. ū Vitalis. m. lec̄ xxxvi dom̄ tū ē. Secdm. Iohem.
Hilt. t. Dix. 1. discip. s̄s. Ego sum uitis uera. & pat̄
mꝰ agricola ē. Omnē palmitē in me non ferentē fructū
tollet eū. & omnem q̄ fert fructū purgabit eū ut fructū
plus afferat. Jam uos mundi estis. ppt̄ sermonē quē locu
tus sum uobis. Manete in me. & ego in uobis. Sic palmes
non potest ferre fructū a semetipso nisi manserit in uite.
sic nec uos nisi in me manseritis. Ego sū uitis. uos palmites.
Qui manet in me & ego in eo. hic fert fructū multū. quia
sine me nihil potestis facere. Si q̄s in me n̄ manserit
mittet̄ foras sic palmes & arescet. & colligent eū. & in
ignē mittent & ardet. Si manseritis in me & uerba
mea in uobis manserint. q̄d cūq uoluerit is petētis &
fiet uobis. Philippi & Iacobi. lec̄ lib. Sapientie:
tabunt iusti in magna constantia. aduersus
eos q̄ se angustiauerunt. & q̄ abstulerunt labores
eorū. uidentes turbabunt timore horribili. & mira
bunt insubitatione inspetate salutis. dicentes intra
se pēnitentiā agentes. & p̄ angustia spū gementes.
Hi sunt q̄s aliquando habuimus in derisu. & in simili
tudine improperii. Nos insensati uitā illorū estimabamus
insaniā. & finē illorū sine honore. Ecce q̄m computa

† Multi autē erunt primi nouissimi: et nouissimi primi

Weiman, HAAB, Fol. 32, 2r

dñi nr̄i. per quē accepimus gr̄am ⁊ apostolatū ad obedien
dū fidei in omn̄ib̄ gentibus p nomine eius. In quib̄ estis ⁊ uos
uocati ihu xp̄i dñi nr̄i. Scdm ℳ a t h e u ℳ.

V. ESSET DE SPONSATA

MATER IHV MARIA IOSEPH

ante quā conuenirent inuenta est
in utero habens de spū sc̄o. Ioseph aut̄ uir eius cū esset
iustus ⁊ nollet eā traducere uoluit occulte dimittere
eam. Hec aut̄ eo cogitante ecce angls dñi in somnis apparuit
ei dicens. Ioseph fili dauid noli timere accipere mariā
am cōiugē tuā. Quod enī in ea natū est. de spū sc̄o ē.
Pariet aut̄ filiū. ⁊ uocabis nomen eius ihm. Ipse enī
saluū faciet pp̄lm suū a peccatis eorū. In gallicanū.

EC DAGIT DNS. Populus q̄ ambulabat in tenebris uidit lucē magnā.
habitantibus in regione umbrę mortis. lux or
ta ē eis. Paruulus enī nat̄ est nobis. filius dat̄ est nobis.
Et factus est principat̄ sup humerū ei⁹. ⁊ uocabit̄ no
men ei⁹ admirabilis. consiliarius. deus. fortis. pat̄
futuri sēcli. princeps pacis. Multiplicabit̄ ei⁹ imperiū
⁊ pacis n̄ erit finis. sup soliū dauid ⁊ sup regnū ei⁹
ut confirmet illud ⁊ corroboret in iudicio ⁊ iustitia

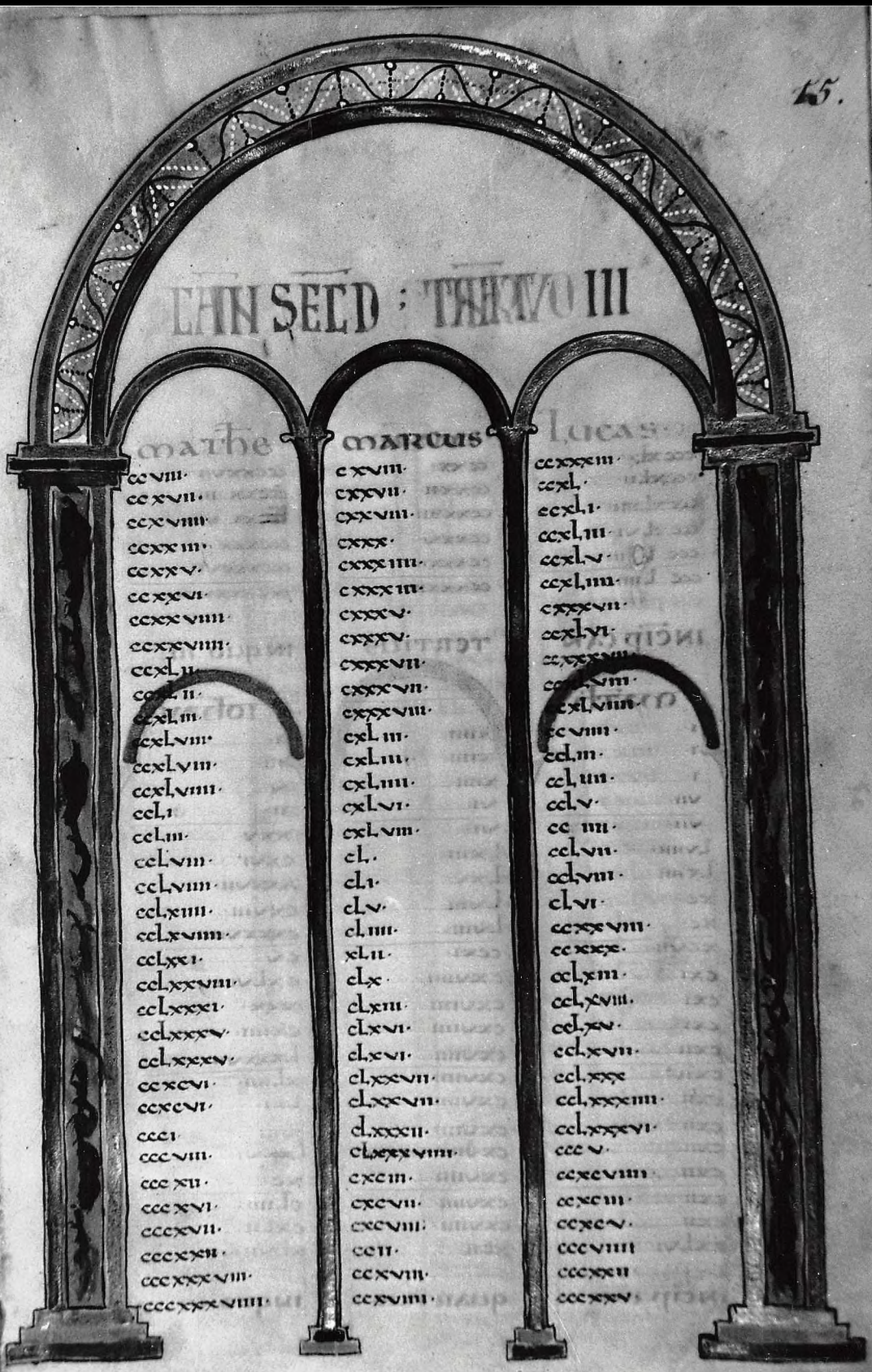
Weimar, HAAB, Fol. 32, 55v

illum ⁊ ꝯ adducite. Et siquis uobis dixerit. quid facitis ⁊ dicite quia dño necessarius est. ⁊ continuo illic dimittet huc. Et abeuntes ⁊ inuenerunt pullu ligatu ante ianuã foris in biuio. ⁊ soluunt eũ. Et quida de illic stantib' dicebant illis. Quid facitis soluentes pullũ. Qui dixer̃t eis sicut p̃cepit illis ihc. ⁊ dimiserunt eos. Et duxerunt pullu ad ihm. ⁊ imponunt illi uestimenta sua ⁊ sedit sup eũ. Multi aut̃ uestimenta sua straue̅t in uia. ⁊ alii aut̃ frondes cedebant de arboribus. ⁊ sternebant in uia. Et qui p̃cedebant ⁊ qui sequebant̃ ⁊ clamabant dicentes. Osanna ⁊ benedictus qui uenit in nomine dni. Istud cuglin

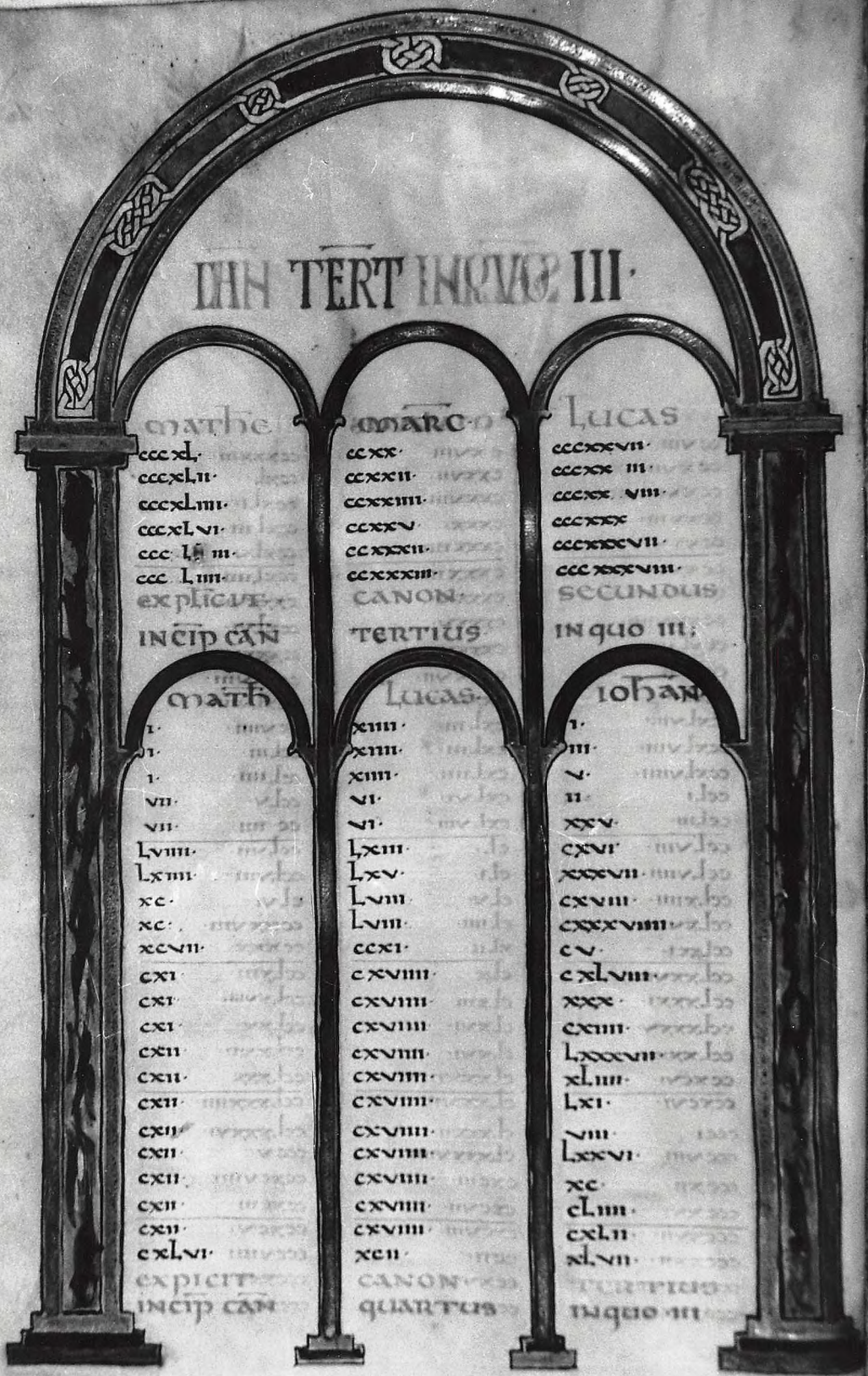
Et cum appropinquaret ihc bethfage ⁊ bethanie ad mont̃ qui dicit̃ oliueti ⁊ misit duos discipulos suos dicens. Ite in castellu qd̃ contra uos est. ⁊ in quod introeuntes inuenietis pullu asine alligatu̅. cui nemo unquã hominũ sedit. Soluite illu. ⁊ adducite ad me. Et si quis uos interrogauerit. quare soluitis ⁊ dicite ei. quia dns opam eius desiderat. Abierunt aut̃ qui missi erant. ⁊ inuenerunt sicut dixit illis ihc stantẽ pullu. ⁊ soluentib' illis. dixer̃t dni ei' ad quid soluitis pullu. At illi dixer̃t. Quia dns eũ necessarium habet. Et duxerunt illu ad ihm. Et iactantes uestimenta sua supra pullu. ⁊ imposuer̃t ihm. Eunte aut̃ illo. ⁊ substernebant uestimenta sua in uia. Et cũ appropinquaret iam ad descensum montis oliueti. ⁊ cepit omis turba discipulorum gaudentes laudare dm uoce magna super omnibus

Weimar
HAAB.
Fol. 1

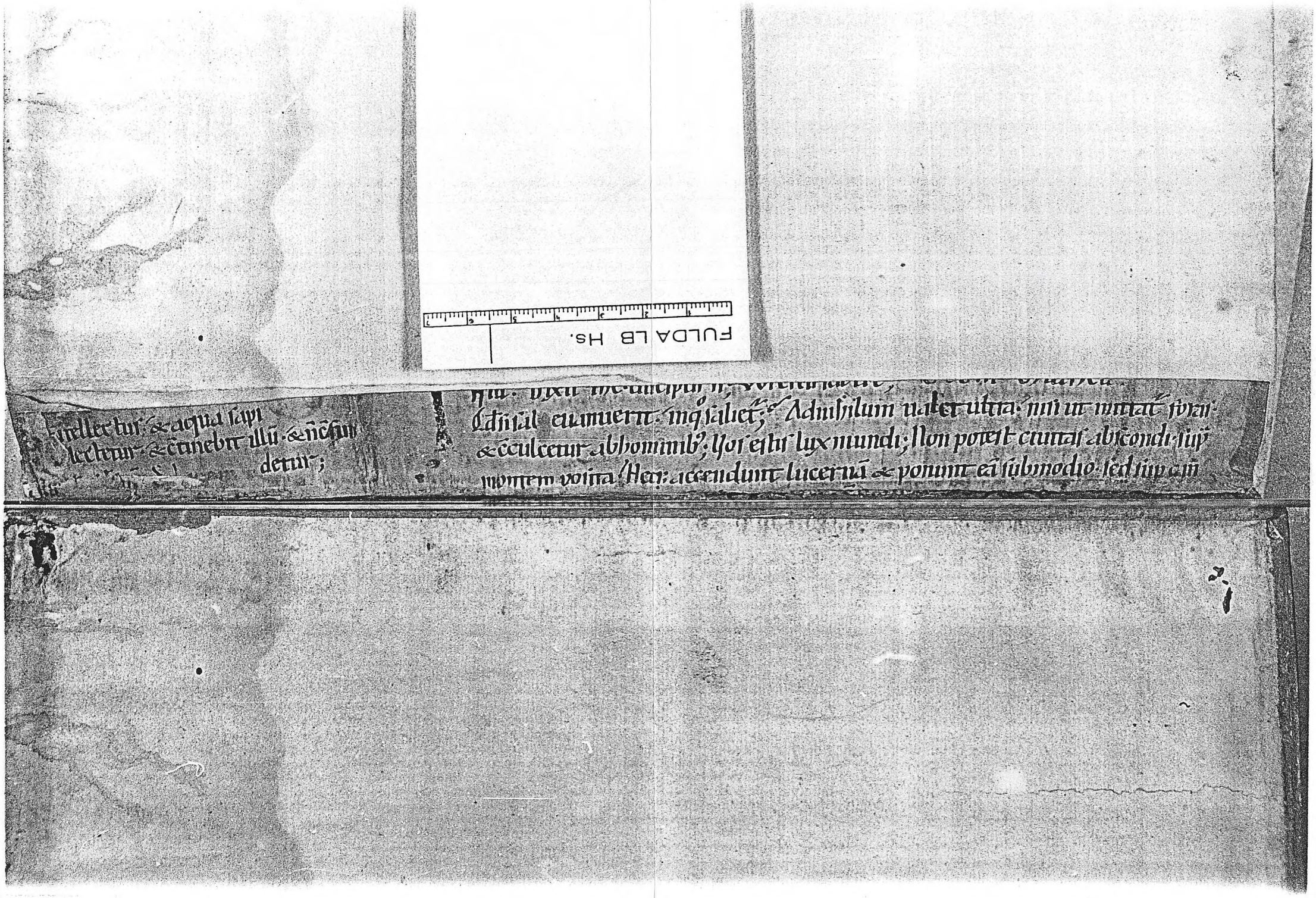

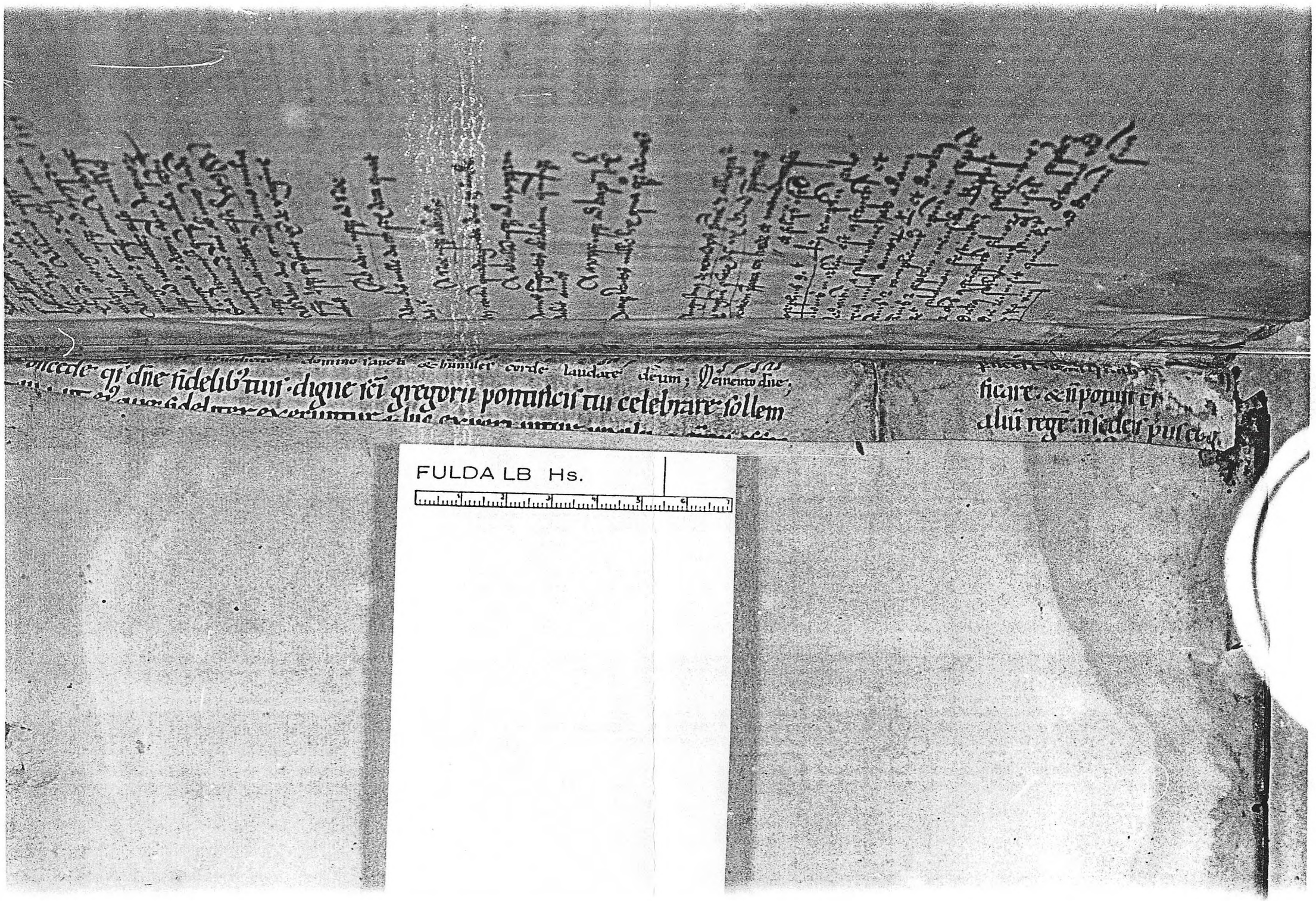
Weimar
HAAB
Fol. 1

FULDA LB Hs.

Weimar HAAB
Fol. 18

FULDA LB Hs.

Weimar 4 AA 8
Fol. 18

mps septime di · qui hodierna die carnis caducum ergastulo beatu confessio
rem tuu benedictum sublequasti · adcelu · ccede · qs · hec festa tuis famulis
celebrantib⁹ cum cetu uenia delictoz
ut qui exultantib⁹ animis ei clarnata congaudent · ipso apud
te ꝓficiamur · ꝑ
uolunth · ꝑ · applicet
cessionib⁹ adnumerem · ꝑ

[illegible] fragilitas mea subsistat. ut que [illegible]
[illegible] tua clementia reparetur. [illegible] facti sum.
[illegible] clementia tua populi
[illegible] tue indignationis qua iuste merear
[illegible] Vbi est deus meus ubi est ego eor tuum.
Ps dne. [illegible] occasione dns admoyses dicens. Ignosce
quesumus delictum populi tui secundum magnitudinem misericordie tue sicut propitius
fuisti populo tuo de egipto usque huc. Et intelligebat populum qui peccauerat ignorantia. et deum
misericordiarum dominum que precepta non fierent quippe facere
si sacerdos qui pro eis peccauerat delinquere faciens
populum. offerens pro peccato suo unum immaculatum deo.
sanguinem quoque de sanguine unius inferens illum in tabernaculum testimonii. Cuius unxerit digitus insanguine. aspergens
septies coram deo contra uelum sanctuarii. Ponensque de eodem
sanguine super cornua altaris thymiamatis gratissimi deo. qui
est in tabernaculo testimonii. [illegible] dicit autem unusquisque
[illegible] peccatum tam eius qui operit ut alia. quam omnium
[illegible] populi sui. Quos [illegible] renunculos & reuculum qui est super eos
[illegible] ua. & adipem recorsum cum renunculis. Sicut offertur de uitulo hostie pacifice. & adolebit ea sacerdos super altare holocausti
[illegible] arce dne parce populo tuo. ne digni
[illegible] flagellationibus castigatus. in ira misericordie respice.
[illegible] Domine puer meus iacob parulus mansit in domo & male cotidie
[illegible] quotur a medicis. ibi ego uenia. & cum bono eum. [illegible] sum ut
[illegible] offenderis puer tue mee placaris. pces populi tui supplicam

Weimar HAAB, Fol. 22

[illegible] & decumbebat [illegible]

[illegible] S qu[illegible]

[illegible] ordeu[illegible]

[illegible] sa doctoris gemā [illegible]

one mundū ℣. [illegible]

[illegible]

derant aūt filios ysrl egyptus & affligebant alluciū[illegible]
arq; adamarmudinē pducebant uitā eoꝝ operibus dūs lu
& laterū. omiq; famulatu quo uiterā operibus pmeb[illegible]
ixit aūt rex egypti obstetricibus hebreoꝝ. quarū una
but sephora. altera phua pcipiens eis. Quando obstetricabi
hebreas & paratus tempus aduenerit: si masculus fuer
ficate illū: si femina reseruate. timuerūt aūt obste
trices dñi: & non fecerūt iuxta pceptū regis egypti: sed con
seruabant mares. Quibus adse accersitus rex ait. Qđ na
hoc qđ facere uolumus. ut pueros seruarent. Que respondi
rūt. Non sūt hebree sicut egypte mulieres. ipse enī obstetri
candi habent scientiā: & priusq; ueniam ad eas pa
riunt. [illegible]

[illegible]

ene ergo fecit dñs obstetricibus
auxit populus confortatusq; ē nimis. & quia timuerūt ob
stetrices dñi. edificauit illis domos. Precepit aūt pharao om
nibus populo suo dicens. Quicqđ masculini sexus natū fuerit

Weimar HAAB, Fol. 22

[illegible] plasma [illegible] uisum & decurrebat ppe[illegible] eleum [illegible]
plitudine exire qui seminare semina[illegible] semen [illegible] S qui
comprat quia [illegible] nisi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rede[illegible]
prius ut comple[illegible] [illegible] [illegible] sa doctoris gemā [illegible]
one mundāt. [illegible] Semen ē uerbum dei [illegible] [illegible]
qui audit uerbum manebit [illegible].

depant aut filios isrl egyptii & affligebant illos [illegible]
atq; adamarinudine pducebant urtā. eos; operibus dri [illegible]
& lateris. omiq; famulatu quo uterā operibus pmebāt.
rxit aut rex egypti obstetricabus hebreay. Quarū una no
bat sephora. altera phua papiens est. Quando obstetricabat
hebreas & partus tempus aduenerit: si masculus fuer[illegible] inter
ficite illū: si femina reseruate. timuerā aut obste
trices dm: & non fecerā iuxta pceptū regis egypti: sed con
seruabant mares. Quibus adse accersitus rex ait. Qđ nā ē
hoc qđ facere uolumus. ut pueros seruetis. Que respondi
rā. Non sā hebree sicut egypte mulieres. ipse enī obstetri
candi habent scientiā. & prius quā [illegible] adeas pa
rium. Semen cecidit interā bonā & ebulit fructum [illegible]

Semen [illegible] cecidit interram bonā & ortum fecit fructum

centuplum [illegible] ene ergo fecit dr obstetricibus
exercitū populus confortatq; ē nimis. & quia timuerā ob
stetrices dm. edificauit illis domos. Precepit aut pharao omi
populo suo dicens. Quicqđ masculini sexus natū fuerit

Weimar HAAB, Fol. 22

mflum̄ ꝓiecte. & quicquid femineꝰ reſeruare.

Egreſſus ē poſt hęc uir de domo leui accepta uxore ſtirpis ſuę.
quę concepit & peperit filiū. Et uidens eū elegantē. abſcondit
tribus menſib;. Cūq; iā celare non poſſet. ſūpſit fiſcellā ſcirpeā
& linunt eā bitumine ac pice. poſuitq; in illā infantulū. & poſuit
eū in carecto ripę fluminis. ſtante ꝓcul ſorore eius & conſi

Presens volume est dom̄ fr̄i Galeatoꝰ ſ̄m Carth. ſtēs ꝓpe Cassoꝝ
ex libris & nobilibꝫ volūtꝫ nr̄o fere ꝑ totū
et bonis suppellectilibꝫ quorum & testamento rnga fr̄ū sacerdotis dñi ꝑbri de eccl̄ſia
p̄ confeꝛen mēſ Januarii ꝓxīe ꝓterit. Contentꝫ ea q̄ in 2o folio ꝓxīo
sequenti p̄notant

Pro quib⁹ libris collatoribꝫ & pro q̄bꝫ ꝑbri desiderare habent quorumꝫ ex eo. ut ex ꝑ
alijs p̄mioꝝ alijs fructꝰ deportandi / pro ꝛatione ꝓstare / & pro debita gratiarū
actione / sanxit id quod sibi sua pia intentatio sancta dictauerit. ꝓstitisse
esse faciendū sm̄ ꝓpriū beneplacitū

Actū Rome in dom̄o p̄dicatorū
1489 die ſtale

liere quę nutriſe poſſit infantulū. Reſpondit. Vade. Et exit
puella. & uocauit matrē eius. Ad quā locuta eſt filia pha
raonis. Accipe istū puerū & nutri mihi. ego tibi dabo
mercedē tuā. Suſcepit mulier & nutriuit puerū.
adultūq; tradidit filię pharaonis. Quē illa adoptauit in lo
cū filii. uocauitq; nom̄ eius moyſes dicens. quia de aqua
tuli eū. Indiebus illis poſtquā creuerat moy
ſes. egreſſus ad fr̄es ſuos uidit afflictionē illoꝝ & uirū
egyptiū patientē quendā de hebreis fratrib; ſuis.

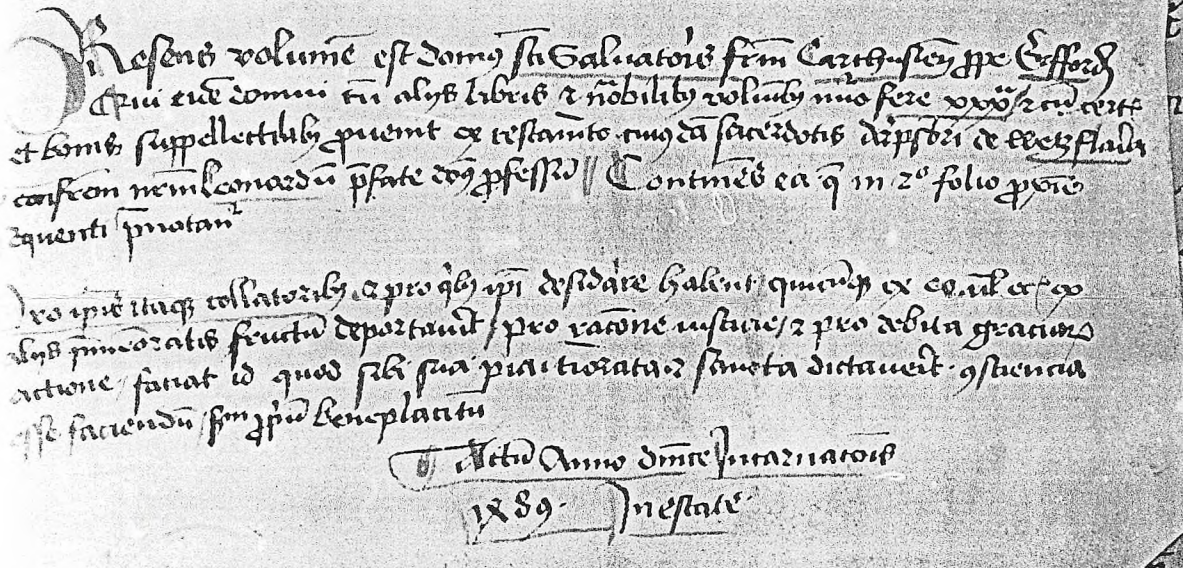
Weimar HAAB, Fol. 22

FULDA LB HS.

mflum, picate. & quicqd femine reseruate.

greſſus ē post hec uir dedomo leui accepta uxore sturpis sue.
que concepit & peperit filiū. Et uidens eū eligantē. abscondit
tribus mensib;. Cuq; ia celare non posset. supposit fiscellā scirpeā
& linuit eā bitumine ac pice posuitq; int infantulū. & posuit
eū incarecto ripe fluminis. stante paul sorore eius & consi

Presens volume est domus sci Salvatoris sem Carthusiensis ordinis Erffordē
Quod cum ceteris domibus tui aliis libris & nobilibus voluminibus nuo fere xxxo anno ceptis
et bonis suppellectilibus quorum & testamento cuiusdā sacerdotis dicte domus de eodem
confecto memoriam habemus pfate domui pfessi. Contmēb ea q in 2o folio ordinis
sequenti scribuntur

Deo igit huius collatoribus & pro quibus ipi desiderare habent quorumq; ex eo aliquis ecclesie
aliis principaliter fructu deportandi / pro ratione mansure / & pro debita gratiarum
actione / fatear id quod sibi sua pia intentio & sancta dictauerit. ostendat
esse faciendum sm quod deo complacuit

Actum Anno dominice incarnationis
1489 mense

mu

liere que nutrire possit infantulū. Respondit. Cadē. Et exit
puella. & uocauit matrē eius. Ad qua locuta est filia pha
raonis. Accipe aut puerū istū & nutri mihi. ego tibi dabo
mercedē tuā. Suscepit mulier & nutriuit puerū.
adultūq; tradidit filie pharaonis. Quē illa adoptauit mlo
eū filiū. uocauitq; nomē eius moysen dicens. quia de aqua
tuli eū. Inchebus illis postquā creuerat moy
ses. egressus ad frēs suos uidit afflictionē illoz & uirū
egyptiū pcutientē quendā hebreū fratrib; suis.

Weimar HAAB
Fol. 22

tristes. & reliq. lemens & pius dns
nr ihc xpc humanu gen qd pdestinauerat adunta: non e passus
relinquere immorte. Sed sicut decepti fuerat suasione diaboli
pgustu pomi pessimi inparadyso. ita etia sacro sco ieunio do
cuit ee liberandu. ut inpsenti lechione audiuit dilectio ura.
u ieunantis inquit: nolite tristes uos cora hominib; pappetu.
laudis humane ostendere. sic hypocrite faciunt q omia
bona sua que agunt. ppt humane tamu laudis capiscentia
operant. Dequib; subdit. Amn dico uobis: quia receperu mer
cede sua: qua ab hominib; quesierut.
equit desco ieunio. Tu aut cu ieunas. unge caput tuu.
& facie tua laua. Ac si diceret. Sco igit ieunio: sca adau
gere opera festinate. Qd u caput unguere docet faciemq
lauare: pus hoc ipsu ieunu operib; do omnipotenti p
capit emendare. Concede nob dne psidia mlu
tis xpiane scis inchoare ieunus. ut cta spiritales ne
quitas pugnatu. ctinemq muniam auxilus. P.
Cum ieunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Prs dne
fidelib; tuis. ut ieuniis uenerada sollemia & congrua
pietate susapiant. & secura deuotione pcurrant. P.
Conuertimini adme inquit corde uro in ieunio & fletu & planctu
dicit dominus. Quis scit si conuertatur & ignoscat ds &
relinquat post se benedictionem. Prs dne.
Thesaurizate uobis thesauros melo ubi nec erugo nec tinea demolitur.

Weimar HAAB, Fol. 22

Weimar, HAAB, Fol. 22, 404r

tristes. & reliq. lemens & pius dns

mr ihc xpc humanu genꝰ qđ pdestinauerat aduna: non ē passus relinquere immorte. Sed sicut deceptu fuerat suasione diaboli pgustu pomi pessimi unparadyso. ita etia sacro scō ieunio do ant ee liberandu. ut mpsemi lectione audiunt dilectio ura. u ieunantis inquit: nolite tristes uos cora hominib; ppetua laudis humane ostendere. sic hypocrite faciunt q̄ omia bona sua que agunt. ppt humane tamu laudis cupiscentia operant. Dequib; subdit. Am dico uobis. quia receperu mercede sua: qua ab hominib; quesierē.

equit desco ieunio. Tu aut cu ieunas. ungue caput tuu. & facie tua laua. Ac si diceret. Scō igit ieunio: sca ad au gere opera festinate. Qđ ū caput unguere docet faciemq lauare. pus hoc ipsu ieunu operib; dō omnipotenti p apit emendare. Collt. Concede nob dne psidia mlt tę xpiane scis inchoare ieunus. ut ctra spiritales ne quitas pugnaturi. cunemę munia auxilus. P.

Cum ieunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Prf dne fidelib; tuis. ut ieunioꝝ uenerada sollemia & congrua pietate suscipiant. & secura deuotione pcurrant. P.

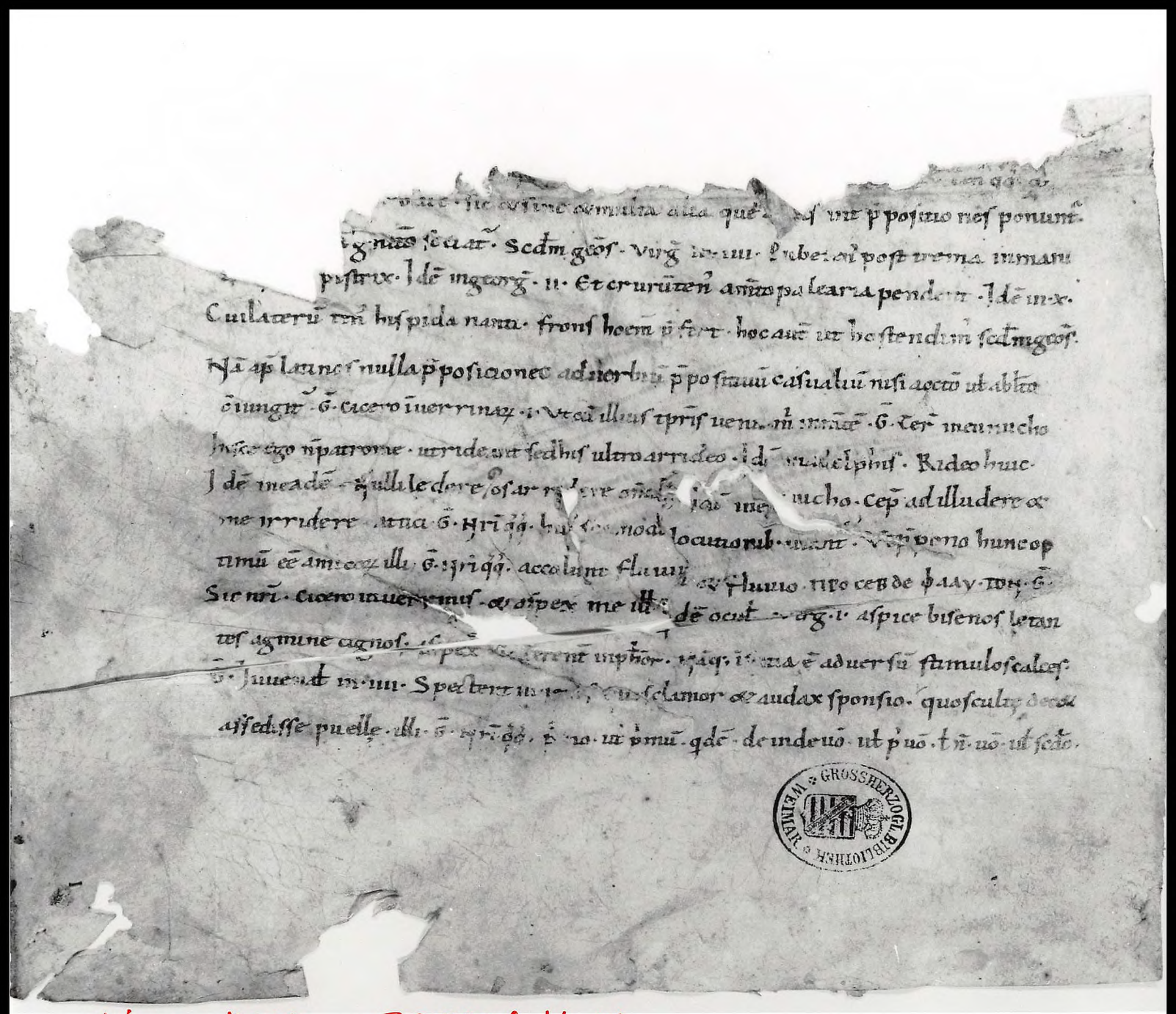
Conuertimini adme inquo corde uro in ieunio & fletu & in planctu dicit dominus. Quis scit si conuertatur & ignoscat ds & relinquat post se benedictionem. Prf dne.

Thesaurizate uobis thesauros in celo ubi nec erugo neq tinea demolitur.

Weimar HAAB Fol. 22

Aus Weimar, HAAB, Fol. 22

Um 1000

GROSSHERZOGL. BIBLIOTHEK WEIMAR

Weimar HAAB. Fol. 439 b Nr. 42

Erforderliche Reproduktionserlaubnis
erteilt nur die
Stiftung Weimarer Klassik

6.3.99

Frau
Dr. Betty C. Bushey
Gesamthochschul-Bibliothek
Brüder-Grimm-Platz 4a
34117 Kassel

Sehr verehrte Frau Dr. Bushey,

da ich im Januar und Februar verreist war, kann ich leider erst jetzt zu Ihrer Anfrage vom 27. 1. 99 Stellung nehmen. Das Fragment Fol. 439b Nr. 42 ist gegen Ende des 10. oder in der 1. Hälfte des 11. Jahrhunderts geschrieben worden, nicht in Deutschland, sondern wahrscheinlich in Italien (dafür spricht u. a. *hostendimus* statt *ostendimus*).

Mit freundlichen Grüßen
Ihr

Corpus glossariorum latinorum 3 (1892) S. 491, 44, 50–54, 71–75, S. 492, 3, 5, 12, 14, 29, 30, 1, 39–43, 54, 58–62, 78, 79, S. 493, 1–6, 19, 22–26, 38, 39, 44–49 (außerdem *Dardanides Troiani, deca decem, decalogia decem uerba, ergasterium operatorium, entera intestina*); zwei Streifen (anscheinend von einem Doppelblatt), 3,5 bzw. 4 x 11,5 + 19 cm; Prov.: Zisterze Langheim (aus Inc. typ. N I 7).

Feine, vorzügliche Schrift: gelegentlich offenes a mit nach rechts oben ausschwingendem Schlußstrich, rundes d mit kurzem, waagrechtem Strich; die st-Ligatur reicht unter die Zeile; ct-Ligatur; rundes Schluß-s, manchmal in die Vertikale gezogen; schmale, graziöse Capitalis rustica. Entstanden wahrscheinlich um 900, vielleicht im westlichen Grenzgebiet.

IX A 9. – Gradualefragment; 1 Blatt, 24 x 18 cm, beschnitten; Prov.: Bamberg, Dominikaner. – Lit.: Buchkunst S. 371.

St. Gallen, erstes Viertel des 11. Jahrhunderts.

IX A 11. – Iesaiasfragment (60, 18 – 64, 1); 1 Blatt, in zwei Teile zerschnitten, insgesamt 40 x 27 cm, zweispaltig; Prov.: Bamberg, Carmeliten (aus Inc. typ. B V 12).

Von einer ziemlich groben Würzburger Hand um die Mitte oder in der zweiten Hälfte des 10. Jahrhunderts geschrieben.

IX A 13. – Canones und Brief des Gunzo von Novara an Atto von Vercelli; 1 Doppelblatt, 21 x 16 + 15 cm; Prov.: Michelsberg (aus Inc. typ. Q II 37). – Lit.: HOFFMANN – POKORNY, Dekret S. 158 f. Anm. 129.

Von zwei italienischen Händen in der zweiten Hälfte des 10. Jahrhunderts oder im frühen elften geschrieben: Hand A fol. 1^{r}–2^{r} (JE 2003 und Gunzo von Novara); Hand B fol. 2^{v} (*Canonica praecepta Iohannis Chrysostomi de homicidio*).

IX A 64. – Lektionarfragment (Ioh. 8, 16–20; Hebr. 9, 11–16; Ioh. 8, 46–59; Ion. 3, 1–7 = Samstag nach dem 4. Fastensonntag, Passionssonntag, Montag danach); 4 Stücke, 14 x 5, 14 x 4, 5 x 11,3 und 4 x 7 cm; Prov.: Bamberg, Carmeliten (aus Ph. 9).

Die ziemlich gute, z. T. stark zerstörte Schrift ist etwa um die Wende vom 11. zum 12. Jahrhundert anzusetzen: rundes d in die Vertikale auslaufend, rundes Schluß-s über das Mittelband ragend. Aus einem deutschen Skriptorium.

IX A 111. – Lucan, Bellum civile IV 205–222, 232–242, 244–250 (auf den Vers IV 243, der vermutlich am unteren Rand ergänzt war, verweist ein *d*); 2 unregelmäßige Pergamentstücke (aneinander passende Teile eines Blatts), 6,5 bzw. 7 x 16 cm; Prov.: ausgelöst aus Misc. th. o. 52 (Erasmus, Enchiridion militis Christiani [s. l. e. a.], alte Signatur: C. XI. 68), dieser Band im 17. Jahrhundert im Besitz des Notars Ioh. Mich.

Fol 439b (42)

Bischoff 27.1.99

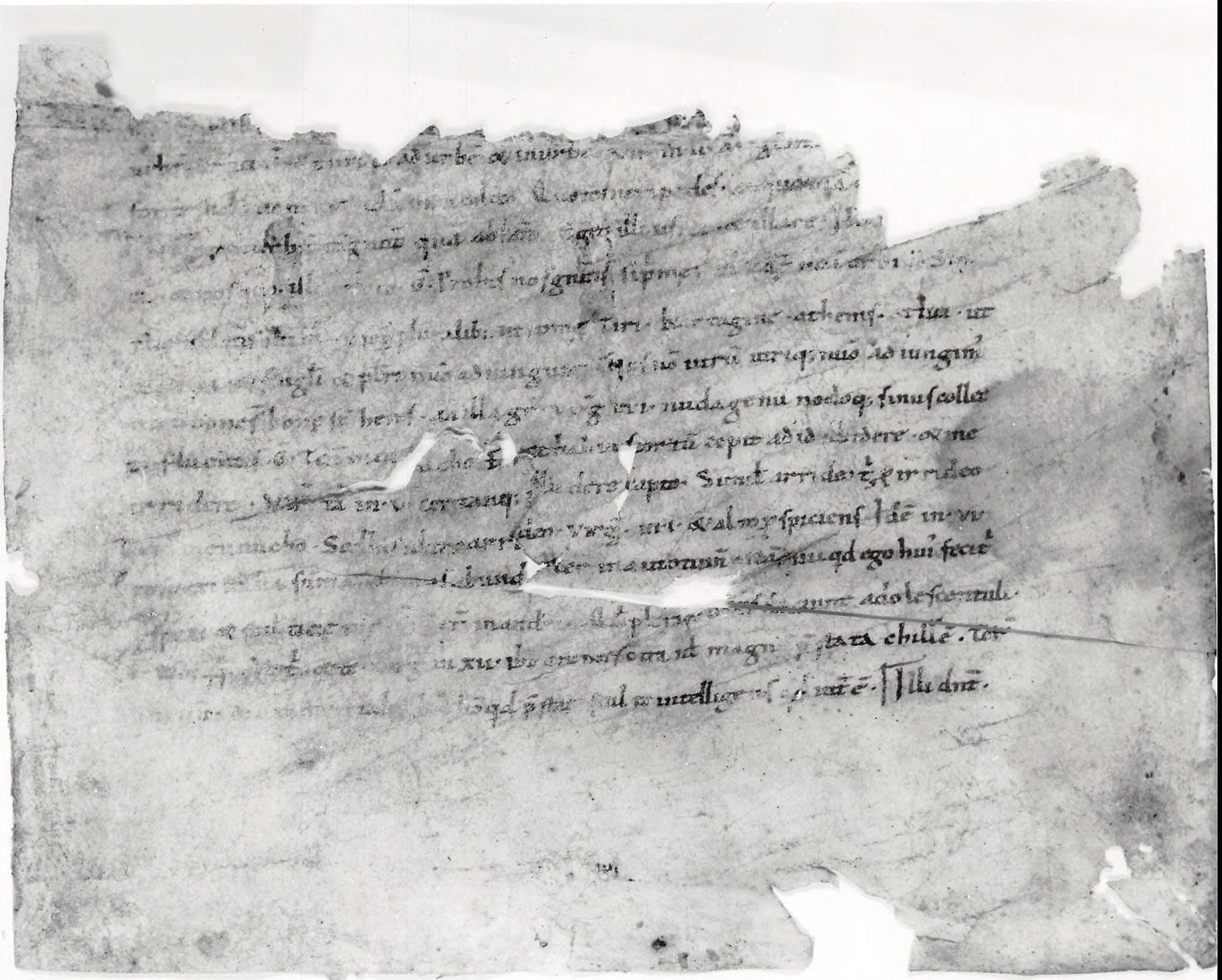
Priscianus Caesariensis, Fragment

Pergament • 1 Bl. • jetzt 16 x 20,5 • wo? • 11. Jh., Ende

Untere Hälfte eines Blattes, wahrscheinlich als Buchspiegel verwendet , oben abgerissen, Risse und Schnitte; 1^{r} sehr schlecht lesbar • Schriftraum jetzt 10,5 x 15-15,5 • 15 Zeilen erhalten • Minuskel • aufbewahrt in einer Mappe im Kasten Fol 439b.

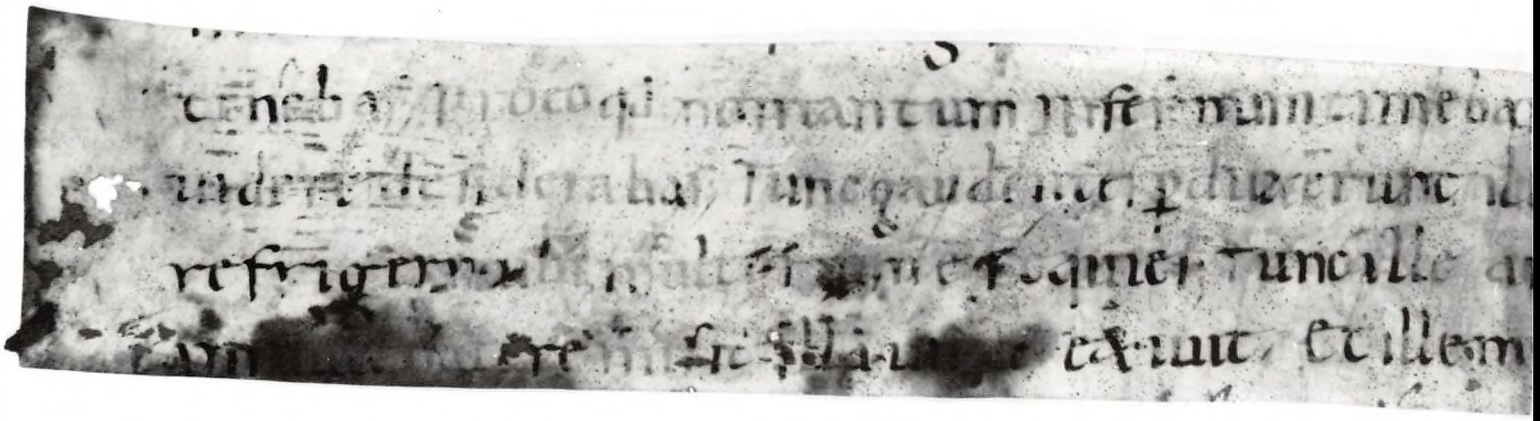
Im Verzeichnis im Kasten Fol 439a der Vermerk "In grauem Umschlag darauf bemerkt: Miscellanea meist kirchlichen Inhalts. alt. Bestand".

1^{r-v} **[Priscianus Caesariensis: Institutiones grammaticae]**, Fragment. (1^{r-v}) L.XVIII, 273-275 und 279-281 (S.350, Z.3-352, Z.12 und S.354, Z.24-357, Z.2). Edition: H. KEIL, Grammatici Latini, Bd.3, Leipzig 1859.

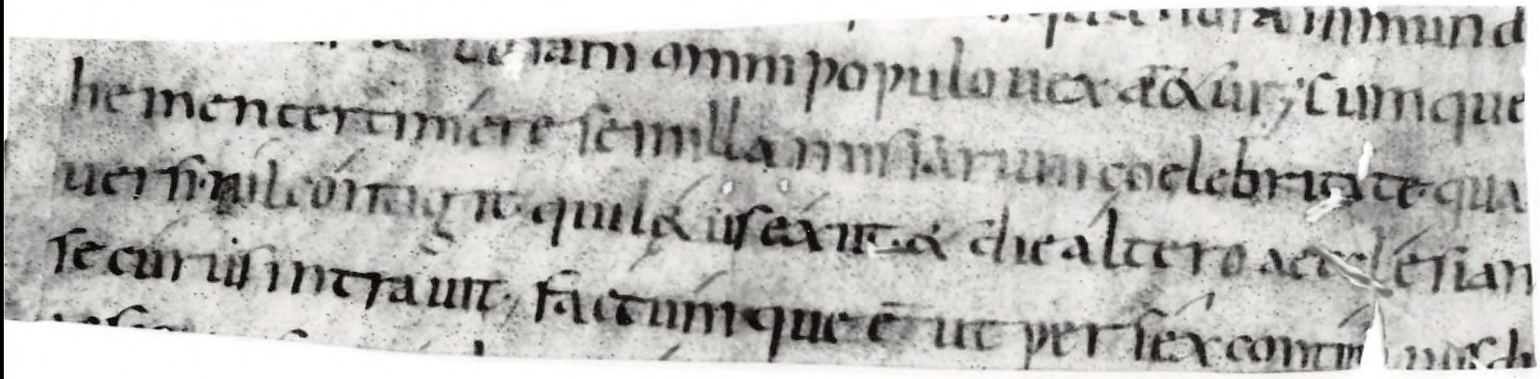

Weimar HAAB. Fol. 439 b No. 42

Erforderliche Reproduktionserlaubnis
erteilt nur die

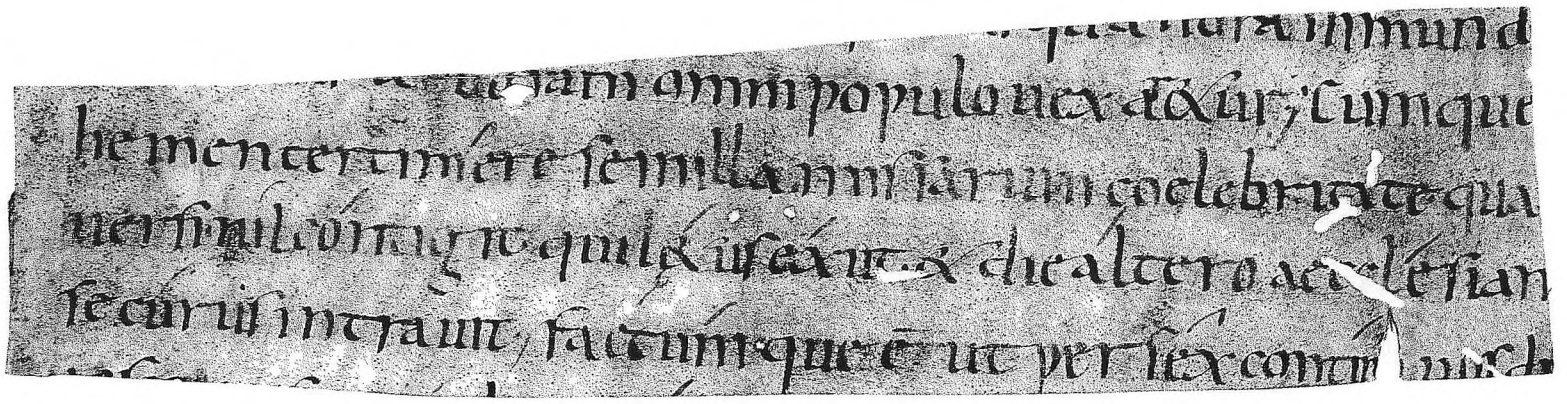
Erforderliche Reproduktionserlaubnis
erteilt nur die
Stiftung Weimarer Klassik

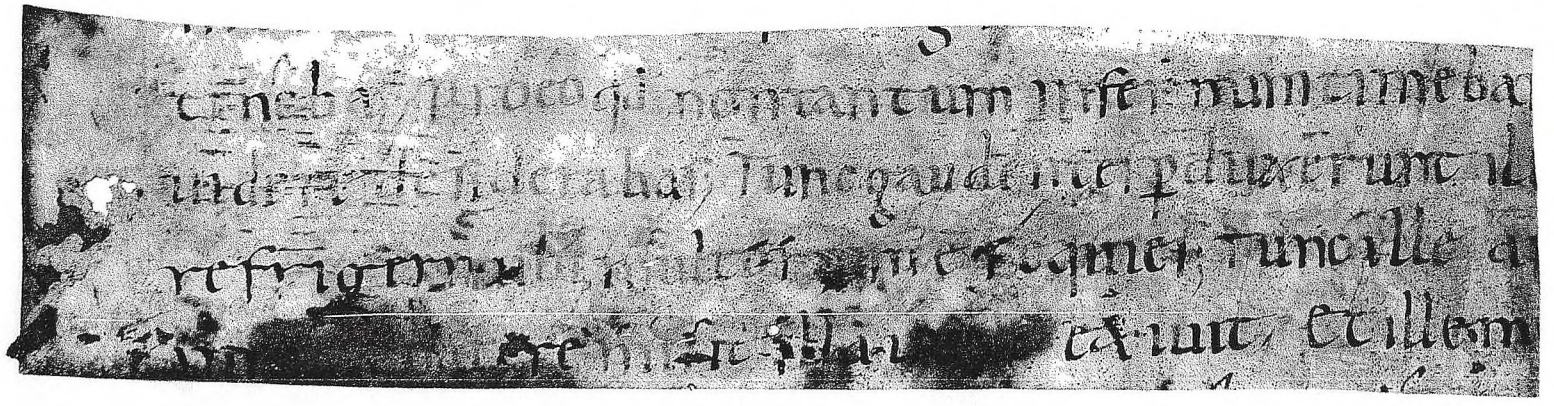
Erforderliche [illegible]
erteilt nur die
Stiftung Weimarer Klassik

Weimar, HAAB, Fol 439b (45)

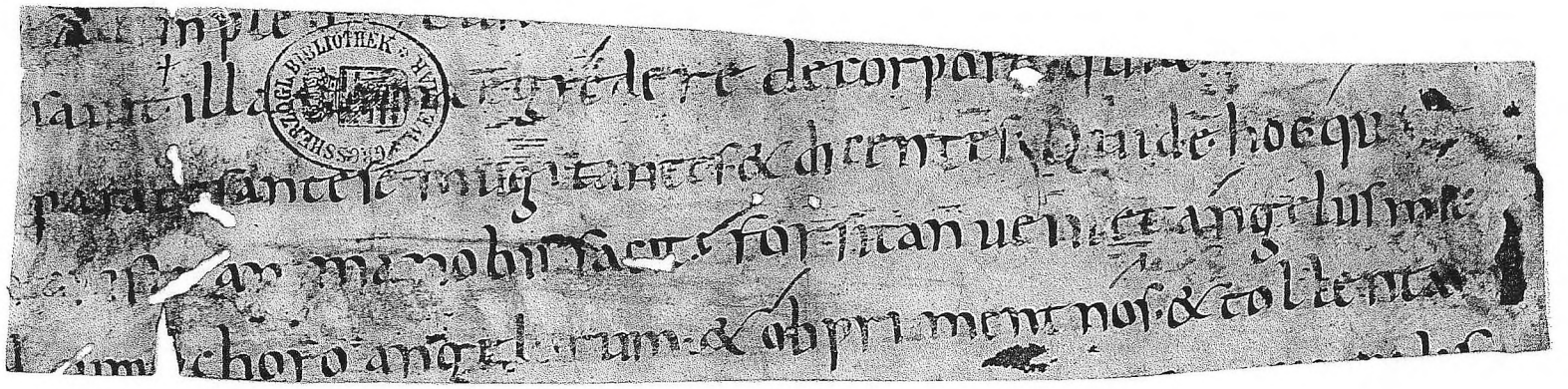
1v

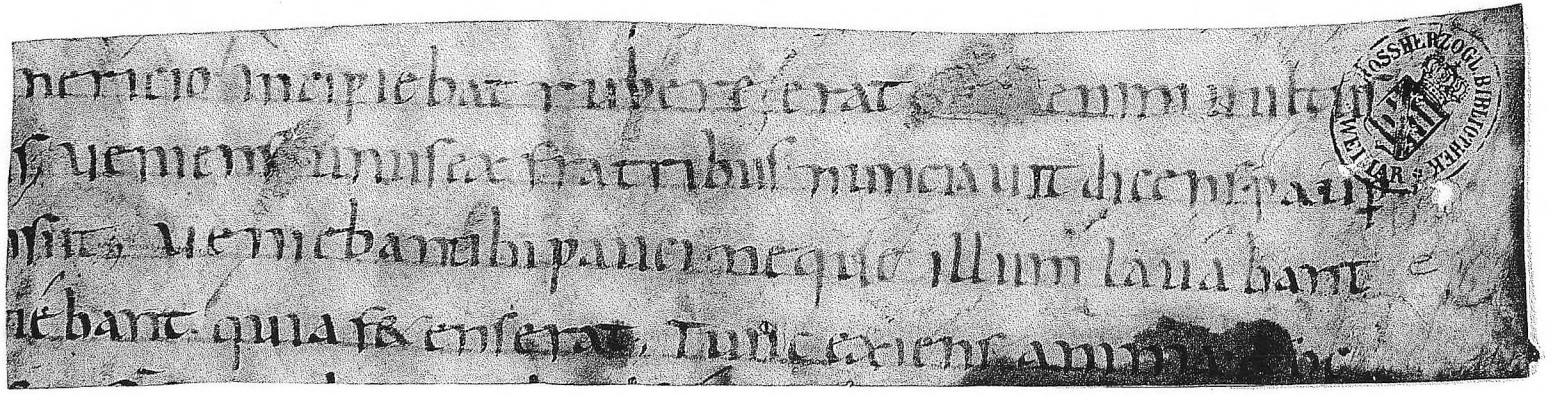
2v

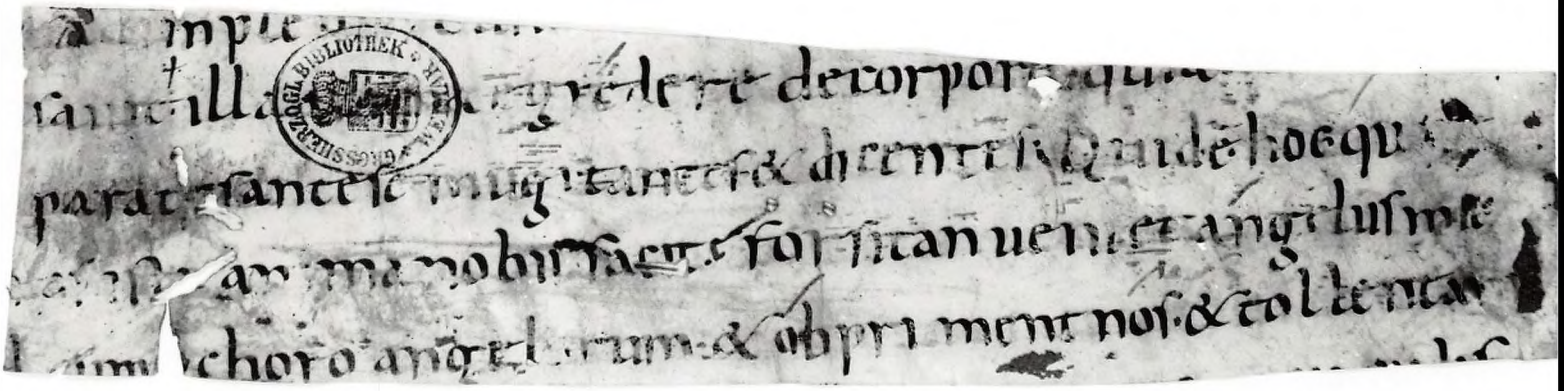
Weimar, HAAB, Fol 439b (45)

1r

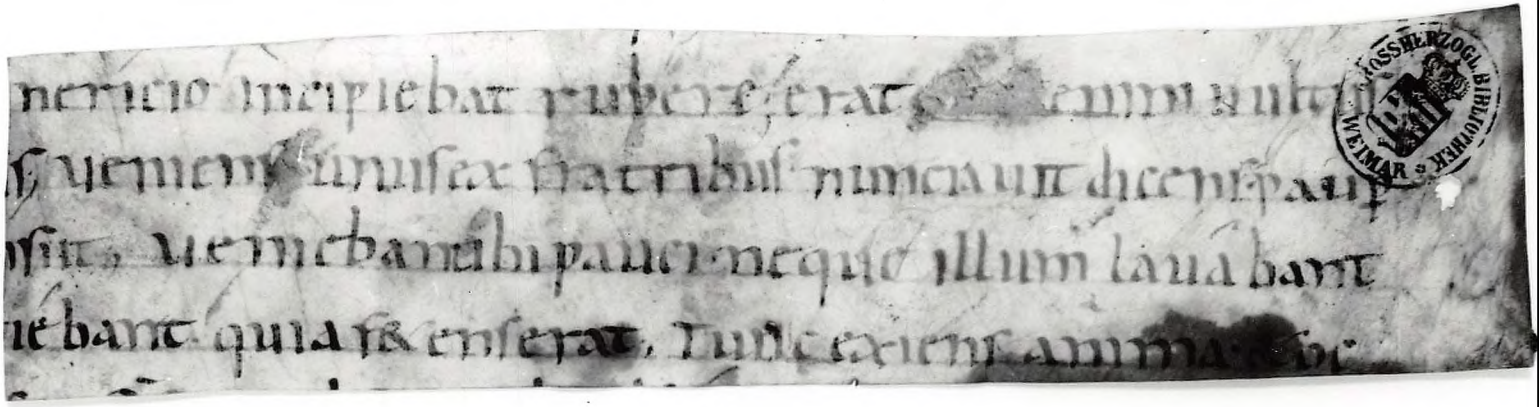

2r

Weimar HAAB. Fr. 4394 Nr. 45

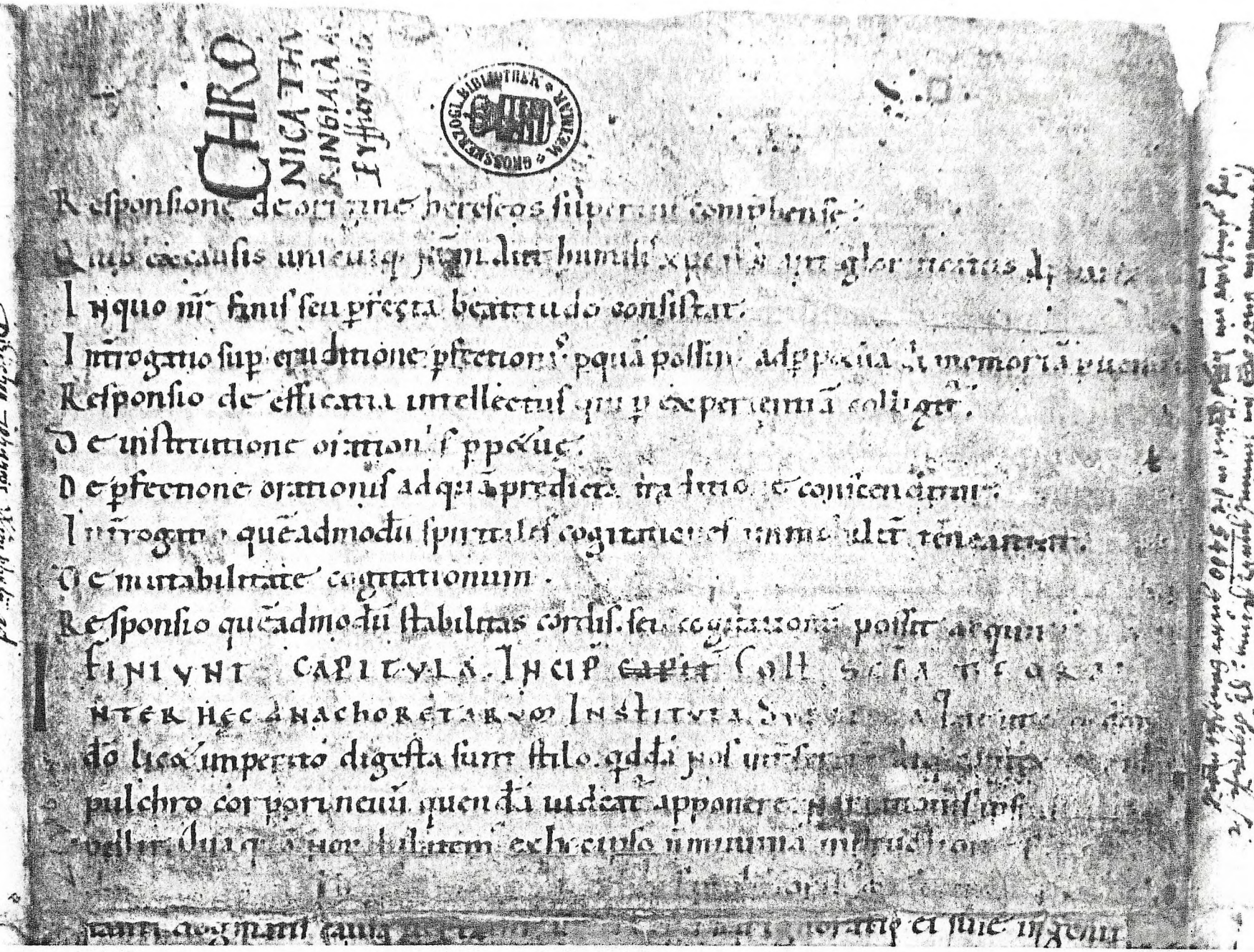
Erforderliche Reproduktionserlaubnis
erteilt nur die
Stiftung Weimarer Klassik

Univers. HAAG. Inv. 4391 N. 45

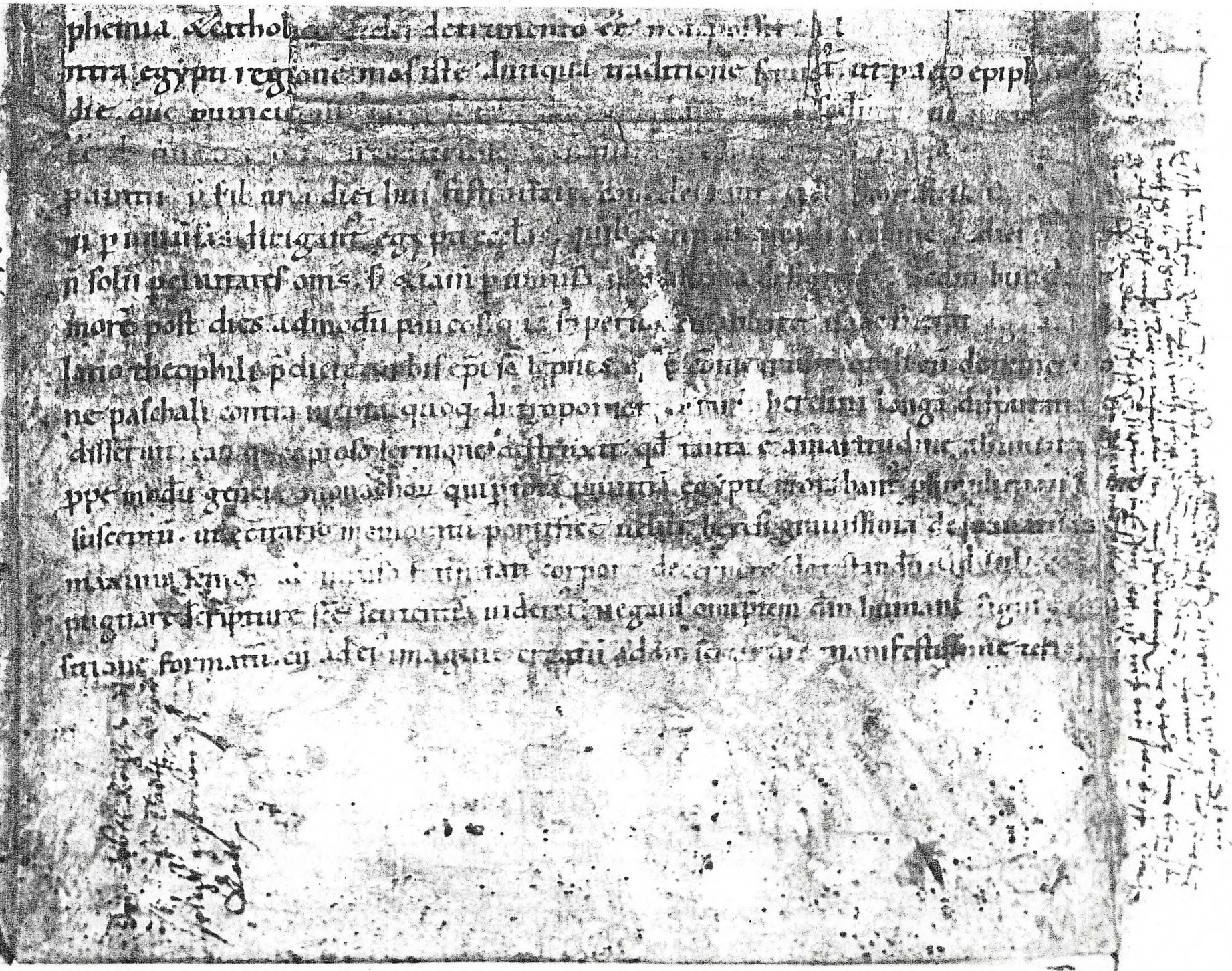
Erforderliche Reproduktionserlaubnis
erteilt nur die
Stiftung Weimarer Klassik

Weimar HAAB. Fol. 439b Nr. 47

Responsione de origine hereseos silperani complense.
Quib' ex causis unicuiq; p̄gendi humili expetis ut gloriemur dignet
In quo mr finis seu p̄fecta beatitudo consistat.
Interrogatio sup' qualitone p̄fectionis p qua possint adp̄sona memoria p̄ueni
Responsio de efficacia intellectus qui p̄ experientiam colligit.
De institutione orationis ppetue.
De p̄fectione orationis ad qua p̄dicta tradito p̄ conscendatur.
Interrogatio quēadmodu spiritales cogitationes immobiles teneantur.
De mutabilitate cogitationum.
Responsio quēadmodu stabilitas cordis seu cogitationis possit acquiri
FINIVNT CAPITVLA. INCIP̄ CAPITA COLL SCI PATRIS
INTER HEC ANACHORETARVM INSTITVTA
do licet imperito digesta sunt stilo. qdā pulchro corporeorum quendā uidear apponere. MATRIMONII IPSI
pellit dignitatem. hoc habitum exhibuisse nimium mirabitur

Discretus iohannes Ximpheligad
Mors corporis mortua desc mors

Weimar HAAB. Fol. 4396 Nr. 47

Weimar HAAB. Fol. 439 b Nr. 47

tantes uncubiculū nr̄m. clauso ostio pr̄o oremꝰ patr̄e nr̄m. Qd̄ a nobis ita implebit̄.
Intra nr̄m cubiculū supplicamꝰ. cū ab omnū cogitationū siue sollicitudinū stre
pitu. cor nr̄m pcntꝰ amouentes. secreto quodāmodo ac familiarit̄ p̄ces nr̄as dño
referamꝰ. Clauso oramꝰ ostio. cū strictis labiis omniq silentio supplicamꝰ ñ uocū
sed cordiū scrutatori. In abscondito oramꝰ. quando corde tantū. & intenta mente
pet̄iones nr̄as soli pandimꝰ dō. ita ut ne ipse quidē aduersę ualeant pote
states. genus nr̄ę pet̄ionis agnoscere: dicit̄ qd̄ cū suīmo ē orandū silentio. ñ
solū ne frēs astantes nr̄is susurrus t clamoribꝰ auocemꝰ. & orantiū sensus ob
strepamꝰ. sed ut ipsos qq. inimicos nr̄os. q orantibus nob maxime insidiantur.
lateat nr̄ę pet̄ionis intentio. Ita enī preceptū illud implebimꝰ. Ab ea quę
dormit in sinu tuo. custodi claustra oris tui. Ob qd̄ frequenter quidē si breuit
est orandū. ne immorantib nob locū t tēpus. inserere aliquid nr̄o cordi
insidiator possit inimicus. Istud nāq est sacrificiū. quia sacrificiū dō sps
contritus. Hec salutaris oblatio. ista sunt pura libamina. istud sacrificiū
iustitię istud sacrificiū laudis. hę sunt ac pingues hostię. Ista sunt holocau
sta uinata medullata. quę ēt̄ritus & humiliatus cordib offerunt quęq hac qua
dam disciplina. & intentione sps exhibentes. efficaci potēr̄ur̄ iuuante

P.L. 49 Sp. 817 A

⇒ Collatio IX,

Abbatis Isaac de Scetóene

am Ende des Buch folgt

ein Capitel wegfallens

der Collationis X

Cassian, Collationes IX 25.-

* X 2, PL. 49, Sp. 817A-

822A

cantare. Drigat oratio mea sicut incensu in conspectu tuo. elevatio manuum
mearu sacrificiu vespertinu. Qd etiam nos oportuna comonet devotione psol
vere horis ipsius de nocturnis aduentu. de quo qde licet premittatis fere mensura.
multa plata videantur. deniq sit practica collatio. pro sublimitate tamen ac dif
ficultate materie paucis admodu credim disputatu. His sei ysaac sermonib
stupefacti potu quam replem. vespertina synaxi celebrata. sopore paulatim
membra laxauimus. primoq diluculo sub placito plenioris tractatus iterum re
uersuri. ad nra discessum tam deceptoy acquisitione. qua de pmissoy societ
ate gaudentes. Excellentia siquide orationis nob tantum premonstrata.
ordine u atq uirtute. qua etiam p pcuria eius t acquirenda e uel tenenda.
pec du nos integre pcepisse ulius disputationib sensimus. Explicit
coll abbatis ysaac de oratione prima. Incipiunt capitula
Proemium. Secunde coll de eadem re.
De cenodoxie que sup significatione pasche intra egypti puncia retentat. II
De abbate seraphione. & antropomorfitaru ereti qua simplicitati errore etraxit. III
De reditu pfto ad abbate isaac. & inquisitione erroris que senex pdictus incurrit. IIII

Weimar HAAB. Fol. 439 b Nr. 47

Erforderliche Reproduktionserlaubnis
erteilt nur die
Stiftung Weimarer Klassik

Weimar HAAB. Fol. 439b Nr. 48

...laborē ferre potuerunt; Fuimus ex pauci...
...Sed inexercitatissimus; Nihil magnū ē. Inreb;
...nisi animus magna despiciens; Omnes habemus uitia
...timus; Nec quisquā illa effugit Nisi qui ut tutes in
...ulsēq; locore posunt. Alioquin Nullū uitiū exit Nisi ad
...mag subsidēq; quā expellit; At nos non solū nobē
...ē. uidemur sedēe fuisse; Nemo sibi facūr se aliquando
...ie alienorū delictorū; acerrimi iudices oculos admo
...rimum. cuilibet duntaxat excussa, et laudamus fa
...tutib; uitia lactam. Quis non luxoriosus liberalē esse ē.
...it? Quis temerarius Non inter sortes aspicinolunt. tim
...cautū seuocat. sordidus parcū. anxius diligentē. acerui
...euerritatē sibi inscripsit. Segnis inersq; tranquilli
...t. sic fit ut nemo neemendari quidē uelit dū ipsis gloriat
...ub; peccatissimares. ē. timeri maiorē enī uidē
...orissuimer cedē quiomniū bono bonus. ē; et otē pote
...incipit malus ēe quo potest bonus fieri ubicūq; inue
...istimorē inuenies & iniquitatē. non ē enī facile lusta
...seruare metuenti; edocatio & displina maiores facī
...luunt unusquisq; qd dicit. Itaq; bona consuēcudo exc
...e debē quod mala inferuxit; Nihil p deest didicis.
...ciendasicesses. cūuirtā actu adp bandasit exemplū
...ut tadicī sine uoce p ceptū ē; Animere medi...

...ürgerliche Reproduktionserlaubnis
erteilt nur die
Stiftung Weimarer Klassik

Weimar, HAAB, Fol 4396 (48) 1r

pfessio ipsa melioré ꝙdū confiēcudo ac disciplina cont
uolūtatē; multūp deft honeste rēpticulus; ben
benefaciēs; multūē publicare honesta uolūtatē; In
ēnūuelle quod loq; bat ante qua nesciēs quia locutu
ucl Lebonus ducrebr̄ferri. Nihil Inē est quōiamo facias q
ferrisse uidoſiē. q̄ facēdo facer unt animnonmodēun; q
f. rere pericūro potest fmonsiccum: t occidit;
ciuspsum legūsimile sint; que adpunuendū
quid dicens cogitandūē; Scientiaq; ē remota alusticia
tas potius quāsapientiaē appellanda; Nulla enūlaus ē
facere qd facere nonpossis; Sunt qui contrarii: In
parūsibi constent uolūtatē seuerissime ēcepna
Indolorē sint maiores gloriam neglegant; franga
Infamia; quidē hominu Inimicissimū homo; Quæst max
diuitiae ñdesiderare diuitias; quis plurimū habēcis q̄mi
nū cupit; pecuniae Imperare oportēt non seruire
Nullū magis conscīū peccatorū tuorū timuerīs qū
ipsū aliūenū potest aliquando effugere te. Nūq
quidē dare beneficiū dñm. Imitāris libentē ferās quod
cesse ē; dolor patientia uincit; quis ē pauꝑ quisibi u
mulcetur multo ſtimet; Nō quāmultis pla
Lib: stude; Nequitia ipsa poenaē sui; Mal

PL 72,29A PL 72,30 PL 72,30A

Weimar, HAAB, Fol 439b (48) 1v

b

Rnciabore ferre poterunt; Fuimus ex pauci nos
es Sed inexercitatissimus; Nihil magnū ē. In reb;
uus nus animus magna despicienti; Omnes habemus ma
argumenti Nec quisquā illa effugit Nisi qui un tutes in
ulsū locore posuit Alioquin Nullū unctū exit Nisi ad
ēmag subsidi qua expellit; At nos non solū nobem
ē undamur fecisse; Ne nos ibi facūr se aliquando
asse auctorū deliciorū; acerrimi iudices oculas adm
mum cella medium quam excussit laudamus
cutib; uitia lacta. Quis non luxoriosus liberalē se ē
ē? Quis te merarius Non inter sor tes aspicinolunt tim
caucū seuocat. sordidus parcū anxius diligentē. acerru
euentatē sibi Inscripsit. Segnis Inersq; tranquillu
. sic fit ut nemo neendari quidē uelit dū ipsis gloriat
ub; pecuniosissima res ē. ntimeri maiorē eni uide
noriss uimer cedē quiommū bono bonus ē; E ocē pote
Incipit malus ēe quopotest bonus fieri ubicūq; Inue
nsamore Inuenies & Iniquitatē. non ē eni facile lusta
seruare metuenti; edocatio & displina maior ss fac
luunt unusquisq; qd dicit. Itaq; bona consuetudo ex c
e debe quod mala Inferuxit; Nihil p. dest didicis
ciendasicesses cū una actu adp bandasit exempli
ut tadiq; sine uoce p ceptū ē; Animere med

Bibl. Paris. lat. 90, 1103)

Weimar, HAAB, Fol 439b (48) 2r PL 72,293

30D

2

erūl quāquinotio Inuent ~~ornia~~ aspotsne admiserimimune
lerissetur pp̄ hec spectarulū egr animus; quomodo eum abore ~~ut~~ se
ū Inuidiā sitelicrare tuam paucis Lucrauer scūmul ~~ut~~ dji
micosserctio admone palam Lauda; uer bar eb; non psonis e
last; Malus est Iudex uer tatis cum sententiā rēs ducit se
ortas; penas sunt ~~ortia~~ odia q apta. Itaq; mūr loquax
us qūa tantus offendat huius em Iraplasenudat. Illius autē
rit nocendi occasionibus cū pax mū ab Innocentia tenet loc
cunda peccati confessio; Boni Iudicis ē ~~ntantū~~ quid damnand
estimare sed quatenus q par sē. Iustici e modus seuer tatis
cissima uita ageret homines sihec duo uer bade rūnatu
ererentur meū & tuū; qui pauptatē timet qūa mendus ē; 31A
cuas potius amici beneficii qūa Inimici Inlurii sentiant;
nia sunt scias ancilla est sine scias domina; Per una non satia 31A
a uaritia. sed Inritat; auri b; frequentius qūa lingua ut
Inē Iratū & Insanū. Nihil nisi dis Inē ē. alē semp Insanit; dm al
ē; utilis est oīa credere utilis est nihil credere; facil
bona uteris estimatione sic a deuer is q utilis peraue
alios timuer ipsi maxime uerere Nā sine alio
ē nec sibene te Instituer is pude

31A

PL 72, 30C PL 72, 31B 72, 31B PL 72, 31B

72,30c Weimar, HAAB, Fol 439b(48) 2v
PL 72, 30A

[illegible] accepi nūq̄ oportet odiu
q̄ panus honestius cū cui dauerisamore q̄ cū ma
ilucrare. Offensio odio incipiat a reconciliatio. Im
nu miser mo[illegible] urta q̄ laboratio magnare est uocis fu
mperamentū. In hoc tam incū[illegible] in libr cui au
oquaris q̄ equo animo mauis cum mutuse. N
ro acusauerisi nemine cū laudauerismpte p
[illegible] dicere. Mul cor urtā d
rtes mors incerta pueni &q; Itaq; omnis dies uelut ult
dicandus e; succurre paupti amicorū. Immo potius occur
ullū putauerisi usq̄ locū ee sine teste; Quidā Inimici graue
amici Leues; Satius e odio de ee conscientiae excusationē
q; rere e oīa addm relegare; Dato urtā quotiensq; dubitab
erpienda quo data eripi potest; erepta reddn potest;
ūres secundae optime parant. aduersae cer tissime
e; For tior e quicupidrates quā qui hos tes subiect
nū difficillimū seuincere; p pe e ut Inq; Irascatur
res suis Irasci sine dolore; amare sic incipe tāq̄ bi
nere ñ Liceat; Magnarū rerū & cā sisuc cessus ñ adfu
fus ipse conatus e; honestum ā

PL 72, 30D

Weimar HAAB. Fol. 439 b Nr. 48

pfessio ipsa melioré · dã consuetudo ac disciplina cor
uoluntatẽ; multũ pdest honestee rem tueri; ben
benefacies multis ẽ publicare honesta uoluntatẽ · In
eũ uelle quod loq; bat ante qua uelle: qua locutu
uelle bonus dũ credẽ fiem; Nihil int̃ est quomo facias q
ferisse uitio sũẽ · q facere ut animo nouũ decus; qu
rere pertinaro potest si non succurrat occidit;
ut ipsi sunt legũ similes sint; qui ad puniendũ
ferunt ẽ infide
quid dixerit cogitandũẽ; Scientiaq; ẽ remota a iustitia
tas potius quã sapientia ẽ appellanda; Nulla enũ laus ẽ
facere qd facere non possis; Sunt qui contrarijs in
parũ sibi constent · uoluntatẽ seuerissime ẽ tempna
Indolore sint maiores gloriam neglegant, frangan
infamia; quid ẽ homini inimicissimũ homo; Quae ẽ max
diuitiae ñ desiderare diuitias; quis plurimũ habeat is q mi
nũ cupit; pecuniae imperare oportet non seruire
Nullũ magis conscitũ peccatorũ tuorũ timueris quã
ipsũ alium enũ potes; aliquando effugere te. Nũ q
quid ẽ · dare beneficiũ dñm imitari; libenter feras quod
esse ẽ; dolor patientia uincit; quis ẽ pauper qui sibi u
multis timetur multo stimet; Nõn quã multis pla
Lb: stude; Nequitia ipsa poena ẽ sui; Mal

Weimar HAAB. Fol. 439 b Nr. 48

GROSSHERZOGL. BIBLIOTHEK WEIMAR

...ertus cogitauerit ...cepe ...oportet ...
...penus honestius ...cauerit amore quā cū ...
...ludicare; Offensio ...lio incipiat a reconciliatio; ...
...nimis er mobilis ...urta qua ...ortio magnare ...e uoc ...
...mperamentū. In hoc tam incū ...e ...
...o quaris equo animo ...
...to acusauerit ...
...uerū ...
...ntes mors Incerta ...ueni &; Itaq; omnis dies ...
...dicandus ...e; succurre pauptati amicorū. Immo potius occur-
...ullū putauerit usquā locū ...e sine teste; Quidā Inimici graues
amici leues; Satius ...e odio de ...e confitentiae excusationē
...rere ...e oīa addm relegare; Data urtā quotiens; dubitabi
...erpienda quō data eripi potest; ereptā reddi potest;
...ūres secundae optime parant. aduersa cer tissime
...; Fortior ...e quicupidi tates quā qui hostes subiect
...nū difficillimū seuincere; Appe ...e ut Inq; Irascatur
...test suis Irascisine dolore; amare sic incipe tāq; ibi
...nere ñ liceat; Magnarū rerū ...iā si succes sus ñ adfun
...tus ipse conatus ...e; honestior ...

Weimar HAAB. fol. 439 b Nr. 48

etulit quia quilnotio lmuenit ꝺ̄ñciā ſi poteſt ne admiſerit ſimi nuer
derīſtur· pp̄ hec ſpectaculū egerī numus· quomodo· cuncta borent; ſe
ū lnuidiā· ſi felicitatē tuam paucis lictauerit ſcūmul tis diu
micoſſecreto admone palam laudabeb; non ſonis eſt
laſt· Malus eſt iudex ueritatis cuius ſententiā ā rectō ducit ſe
ortitas· peruersa sunt recta odia q̄ apta· Itaq; multe loquax
us qui tantus offendat huiusemi lraipſa senudat· Illius autē
-it nocendi occasionē locū p̄ximū ab lnnocentia teneat loc
cunda peccati confessio; Boni ludicis ē· ñ tantū quid damnand
estimare sed quatenꝰ q̄ par sit· Iuſti e modus seueritatis
ccissima uita ageremꝰ homines sihæc duo uerba de rebus natur
erentur meū & tuū· qui pauptatē timet quā mendus ē; u
tuas potius amici beneficiū quā lnimici lniuriā sentiant;
niasiuticias ancilla est sinesciās domina; Pecunia non satiat
auaritiā· sed lncitat· auri b; frequentius quā lngua ute
lnē lratū & lnsanū· Nihil nisi diu lnē ē· alē semp lnsanit· di
ē; utilē est oīa credere utile est nihil credere; facil
bona uteris estimatione sic a deuteris q̄ utile peraueri
alios timueris te ipsū maxime uerere Nā sine alio
ꝓfecto bene te lnstitueris pudeb

Erforderliche Reproduktionserlaubnis
erteilt nur die
Stiftung Weimarer Klassik

ē en coronā uic toria possidet. aliud
c macerdunicar; Quidam nouissimū
n uncelis dō ministrantē meliorum

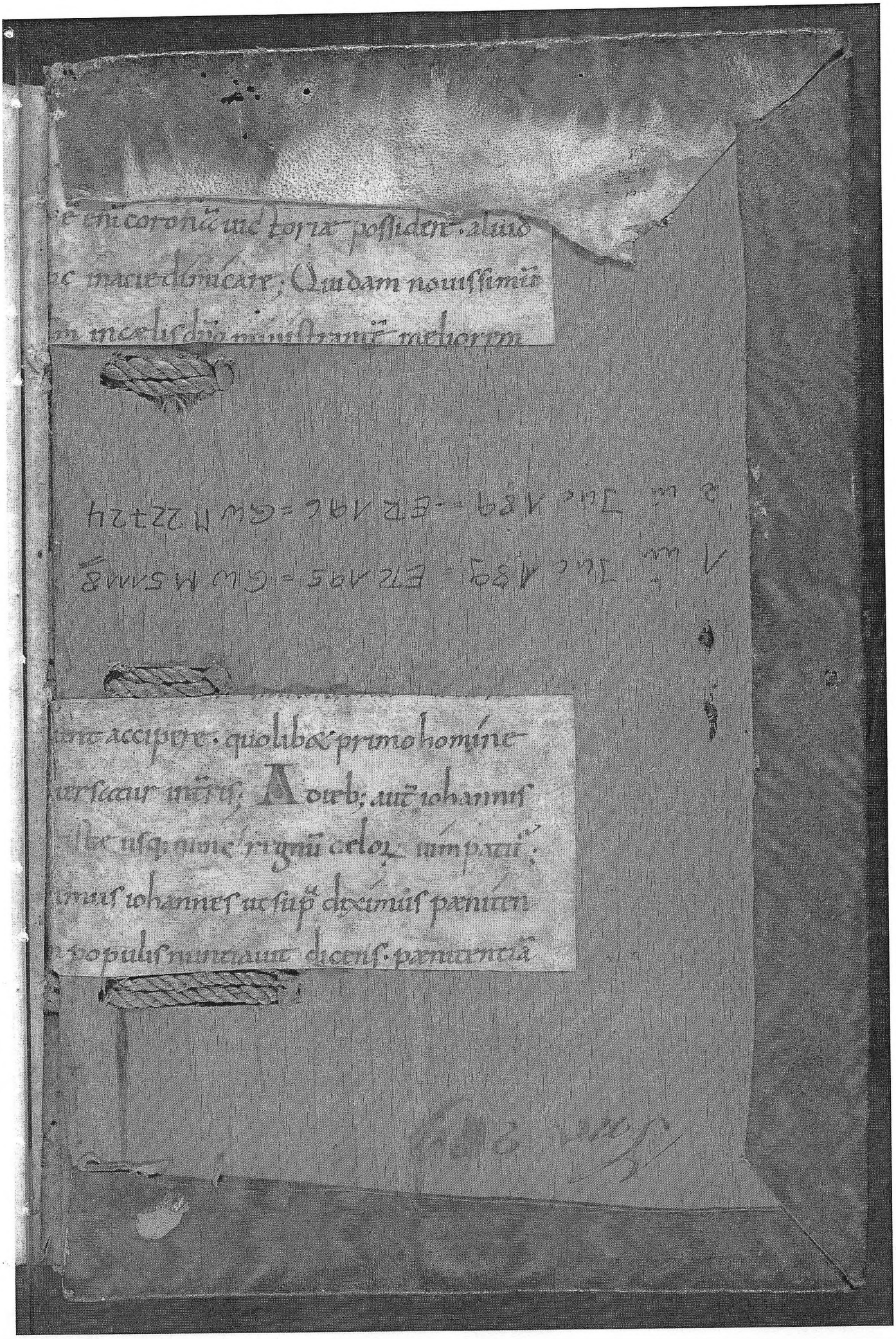

nte accipere. quolibet primo homine
rsecar inēris. Aorb; aut iohannis
ista usq; nunc regnū crlor um patū;
nuis iohannes ut sup̄ decimus panitē
populis nuntiauit dicens. panitentiā

Weimar, HAAB, Inc. 289

Weimar, HAAB, Inc. 289

…ncisbe… tēr q̄ qua incendio conflagrauit. Ipso anno Rodolfus burgundie
rex defunctus. sepultus est apud s. maurit… cum sepultus est. filiusq; eius …
… mox susceptus. Arnolfo duce baioarie moriente. ducatū ei Berch
tolfus accepit. Baioarii cum multis aliis ottoni regi rebellant.

dcccc.xxxvm. Otto rex contra baioarios procinctum mouit. Interim frater ei heinricus abe
berhardo comprehensus est. Quo liberato. eberhardoq; in exilium relegato.
denuo noricos cū exercitu inuasit. omnesq; pene arnolfi ducis filium arnol
fum subiugauit. Interim ungarii saxoniam inuadentes. a saxonib; pug
na uicti. cesiq; fugatiq; Rome stephan viii. pp cxxxv. sed ann iii. mēsib iii.

dcccc.xxxix. Otto rex lotharingos rebellantes perens. usq; ad caprimontē cū exercitu
uenit. Inter ludowicus rex galliarū karoli filius alsatiā inuasit. sed mox
ottone hoc cōperto redeunte p̄territus. regnū suum repetiit. Cumq; castrū
brisacha ab ottone rege obsessum oppugnaretur. capita rebellionis eberhar
dus dux occisus. et Gisalbertus dux in rheno submersus interiit. epiq; et alii
qui cum eis contra regē uenerant fugati et dispersi sunt. Otto v rex dedito castro
in regnū lotharii reuersus cunctos sibi rebelles p̄t mezensem epm subiuga
uit. Heinricus quoq; frater eius precibus animis ipsi se subdidit.

dcccc.xl. Otto rex galliam cont ludowicū regē perens. magna p̄uincie partem
usq; ad sequanā amnē uastauit. & hugonē heriberti q; principes ad se uenien
tes suscepit. Hiemps seua hoc anno facta. et pestis animaliū subsecuta.
Hugo filius richardi moritur.

dcccc.xli. [illegible] dux bōuoldo duobz [illegible] milicibz [illegible] uastauit [illegible] gentes
[illegible] et seuauit ciuitates [illegible] uolebat [illegible] uenerunt [illegible] et [illegible]

dcccc.xlii. Otto rex cum ludowico rege galliarum pacificatur. Cometa p̄nocte xviii.
uisa. et immissa animaliū pestilentia facta. Rome Marinus sedis pp cxxxi.
sed annis. ii. mēsib vi.

dcccc.xliii. Vngarii uenientes baioarios inuadentes. pugna cum eis cōmissa. uicti fuga uertuntur.
apud scm gallū. Gralo abb̄ p̄fuit annis xvii.

dcccc.xliiii. Terremotus factus est xvi kl mai.

dcccc.xlv. Rome Agapitus sedis pp. cxxxii. sed annis ferme x. Otto rex galliam
inferiorem petit. [illegible]
dcccc.xlvi. apud scm gallum Rachildis uirgo inclusa migrauit ad dnm.

dcccc.xlvii. Berhtolfo duce baioarie defuncto. Heinricus fr ottonis regis ducat[illegible]

[illegible]

Weimar HStA Handenbg 4, fol. 1v

cernimus. Sic in bonum oboedientiae et malum inoboedientiae. Itanunc adam intellegit quia ille non solum non fuerat factus qualis fieri uoluit. sed nec illud quod factus fuerat conseruauit. Accepit etiam tunica pellicia diuino iudicio quo nomine corporis mortalitas significatur. Historia. In allegoria autem carnalibus sensibus abstractis uoluptates q; carnaliter uiuentes diuina lege consequuntur et contegunt. quasi aliquando addam conuertentes. Possitque aliquando manum porrigere ad arborem uitae et uiuere in aeternum. Manus autem porrectio bene significat crucem et cruciatum paenitentiae per quam uita aeterna recuperatur.

DE FLECTIONE EORUM DE PARADISO ET DE FLAMMEA FRAMEA UERSATILE.

Emisit eum dns ds de paradiso uoluptatis ut operaretur terram de qua sumptus erat. Eiecitque adam et conlocauit ante paradisum uoluptatis cherubim et flammeum gladium atq; uersatilem ad custodiendam uiam ligni uitae. Ideo autem iste gladius positus est ut homo non introiret in paradisum nec comederet de ligno uitae ne forte immortalis permansisset et esset in reparabilis sicut daemones qui non possunt reparari. Et propter uersatilis flammea posita fuit ut cum tempus misericordiae aduentum saluatoris nri aduenerit. potuisset iterum remoueri. quia omnes iusti et electi ante aduentum ipsius claustra inferni penetrauerunt.

et ubi ego sum illuc et minister meus erit.

DE FLAMMEA FRAMEA SEMITAE REDEUNTIS.

Per flammeam framea. id est per temporales tribulationes peccata sua agnoscendo et gemendo. Et per cherubim id est per plenitudinem scientiae quod est caritas peruenit ad arborem uitae xpm et uiuit in aeternum. Cherubim namque plenitudo scientiae interpretatur. Framea uero uersatilis posita ad custodiendam uiam ligni uitae. temporales poenae intelleguntur. Nemo enim potest peruenire ad arborem uitae nisi prius diuersas tolerantias uidelicet molestiarum et plenitudinem scientiae. id est per caritatem dei et proximi. Plenitudo enim legis caritas est quae et matutinum quam sancti dei uestigia imitantes tota uirtute in se alius adimplere conantur hanc sectemur caritatem et exoperibus exercere studeamus ut ad arborem uitae pungere ualeamus quod est xpm et de fructu eius dulce et suaue refecti ac saturati in aeternum cum ipso et sancti suis sine defectu gaudere mereamur. amen.

EXAMERON BEDAE DILECTISSIMO AC REUERENTISSIMO ANTISTITI ACCA HUMILLIMUS FAMULORUM XPI BEDA SALUTEM.

De principio libri geneseos in quo mundi huius creatio describitur est multa multi dixere multa posteris ingeniosa monumenta reliquere sed pro cuique quantum nra pusillitas edisserere potuit. basilius cesariensis que eustachius interpretatus est greco fecit ecclesiastico. Ambrosius mediolanensis. Agustinus hipponensis